

Postadres Provinciehuis
Postbus 90602
2509 LP Den Haag
T 070 - 441 66 11
www.zuid-holland.nl

Datum
17 december 2024

Ons kenmerk
RB-2024-000064

Uw kenmerk
PZH-2024-850399298

Bijlagen
Verslag hoorzitting

Gedeputeerde Staten

Onderwerp

Advies bezwarencommissie inzake bezwaarschrift Natuur-
en Milieufederatie Zuid-Holland

Geachte college,

Hierbij doet de bezwarencommissie u toekomen haar advies over het door de heer A.P. Ouwehand namens Natuur- en milieufederatie Zuid-Holland ingediende bezwaarschrift van 30 mei 2024, tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van 19 april 2024 (kenmerk PZH-2024-850399298) inzake het vaststellen van de verleende POP-3 subsidie op nihil.

Beoordeling ontvankelijkheid

Het bezwaarschrift is ingediend binnen de wettelijke termijn van zes weken en is dus op tijd ingediend. Het belang van bezwaarde is rechtstreeks bij het besluit betrokken, zodat bezwaarde belanghebbende is. Bovendien is het bezwaarschrift gemotiveerd en voldoet het aan de verdere eisen van artikel 6:5 van de Algemene wet bestuursrecht. Het bezwaarschrift is daarmee ontvankelijk.

Voorgeschiedenis en bestreden besluit

Op 18 januari 2017 heeft bezwaarde een subsidieaanvraag ter hoogte van € 85.518,- ingediend in het kader van het Openstellingsbesluit POP-3 kennisoverdracht duurzame innovaties landbouw Zuid-Holland 2016. Dit programma wordt deels gefinancierd uit het Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling (hierna: ELFPO).

De aanvraag was bedoeld voor het project "Opzetten van een toolbox voor een living lab natuurinclusieve landbouw in Zuid-Holland". In het projectplan staat vermeld dat wordt beoogd een living lab op te zetten door het ontwikkelen en operationaliseren van een kennisbasis. Deze kennisbasis wordt gebouwd in de vorm van een gezamenlijke toolbox en wordt bereikt met het organiseren van bijeenkomsten, studiebezoeken, trainingen en workshops voor en met agrarische collectieven, natuurverenigingen, groepen van boeren en betrokken

Bezoekadres
Zuid-Hollandplein 1
2596 AW Den Haag

Tram 9. Vanaf station
Den Haag CS is het tien
minuten lopen. De
parkeerruimte voor
auto's is beperkt.

gebiedspartijen. In deze activiteiten worden kennis, ervaringen en voorbeelden gegenereerd, en worden deze bij elkaar gebracht, ontsloten en overgedragen. Er wordt gezorgd voor een duurzame kennisbasis door partijen, koplopers en deskundigen aan elkaar te verbinden, kennis vast te leggen in de toolbox en de daaraan gekoppelde website.

Bij besluit van 22 september 2017 is aan bezwaarde voor dit project een subsidie van 60% van de subsidiabele kosten tot een maximum van € 52.740,60 verleend. In het besluit is toegelicht dat een deel van de gevraagde subsidie niet kan worden verleend, omdat deze kosten niet subsidiabel zijn.

Bij besluit van 19 juli 2018 (verzonden 20 juli 2018) is aan bezwaarde separaat een opdracht met betrekking tot de toolbox verstrekt, om de niet-subsidiabele activiteiten alsnog te kunnen uitvoeren en vergoed te kunnen krijgen.

Op 22 maart 2018 heeft bezwaarde verzocht de einddatum van het project te wijzigen van 1 april 2018 naar 1 juni 2019. Op verzoek van uw college heeft bezwaarde aanvullende informatie aangeleverd, waarna vervolgens bij besluit van 22 juni 2018 is ingestemd met de voorgestelde wijziging.

Op 19 september 2018 heeft bezwaarde een voortgangsverslag aangeleverd, waarna op verzoek van uw college op 15 november 2018 aanvullende informatie is aangeleverd en de gestelde vragen zijn beantwoord.

Op 30 oktober 2019 is een verzoek tot deelbetaling voor een bedrag van € 35.116,01 gedaan. Op uw verzoek heeft bezwaarde aanvullende informatie aangeleverd en de gestelde vragen beantwoord, waarna bij besluit van 28 mei 2021 een deelbetaling ter hoogte van € 21.069,61 is goedgekeurd. Dit bedrag is berekend op basis van het eerder genoemde 60% subsidiepercentage voor de kosten van het project.

Bij aanvraag van 28 november 2019 (ontvangen 5 december 2019) heeft bezwaarde wederom verzocht de einddatum van het project te wijzigen, van 1 juni 2019 naar 31 maart 2020. Bij besluit van 15 juni 2020 heeft u ingestemd met deze wijziging. In dit besluit is opgenomen dat de aanvraag tot subsidievestiging uiterlijk 30 juni 2020 moet worden ingediend.

Op 30 juni 2020 was geen vaststellingsverzoek ingediend. Bij brief van 29 juni 2022 is aan bezwaarde een rappel verzonden voor het indienen van de aanvraag tot subsidievestiging, waarbij bezwaarde in de gelegenheid is gesteld om binnen drie weken alsnog een verzoek in te dienen.

Bezwaarde heeft vervolgens op 1 augustus 2022 een vaststellingsverzoek ingediend, waarbij is verzocht de subsidie vast te stellen op € 44.494,06. Op verzoek van uw college is vervolgens op 6 september en 27 oktober 2022 aanvullende informatie ingediend en zijn de gestelde vragen beantwoord.

Op 6 januari 2023 heeft uw college aan bezwaarde kenbaar gemaakt voornemens te zijn de subsidie op nihil vast te stellen. Bezwaarde heeft gebruik gemaakt van de gelegenheid om een zienswijze in te dienen. Deze informatie is meegenomen bij het bestreden besluit, maar heeft niet tot een ander oordeel geleid. Bij besluit van 19 april 2024 is de verleende subsidie vastgesteld op nihil en heeft u tevens besloten de deelbetaling van € 21.069,61 terug te vorderen.

Bezwaarde heeft tegen dit besluit bezwaar gemaakt. In het kader van bezwaar heeft vervolgens informeel overleg plaatsgevonden. Dit heeft niet geleid tot overeenstemming tussen partijen, omdat het verschil van inzicht onoverbrugbaar bleek.

Bezwaren

Bezwaarde heeft samengevat weergegeven het volgende aangevoerd:

1. Er wordt gewezen op diverse omstandigheden rondom de gang van zaken bij de beoordeling van de subsidie. GS zijn tekort geschoten in de beoordeling en bezwaarde is daarbij ernstig benadeeld;
2. Alle facturen en aan de activiteiten verbonden kosten zijn ten onrechte niet subsidiabel geacht;
3. De deelbetaling is ten onrechte op nihil vastgesteld;
4. De 10% kortingsregel is ten onrechte toegepast.

Verweer

Uw college heeft een verweerschrift ingediend waarbij puntsgewijs is ingegaan op de bezwaargronden.

Mondelinge behandeling

Partijen zijn in de gelegenheid gesteld hun standpunt op de hoorzitting van 29 augustus 2024 mondeling toe te lichten. Zowel bezwaarde als uw college heeft van deze mogelijkheid gebruik gemaakt. Het verslag van de hoorzitting is bij dit advies gevoegd.

Schriftelijke ronde na de hoorzitting

Op de hoorzitting van 29 augustus 2024 is gesproken over onder meer een evenredigheidstoets in het licht van de Afdelingsuitspraak van 2 februari 2022 over dit onderwerp¹. De commissie wenste van uw college een nadere uitleg over de mogelijkheden die de op deze bezwaarzaak toepasselijk (Europese) wet- en regelgeving biedt voor toepassing van het evenredigheidsbeginsel, toegespitst op de feiten en omstandigheden van deze casus. Uw college is

¹ ABRvS 2 februari 2022, ECLI:NL:RVS:2022:285

daarom in de gelegenheid gesteld een schriftelijke toelichting te geven, waarna bezwaarde in de gelegenheid is gesteld hierop te reageren. Op verzoek van bezwaarde is haar reactietermijn vervolgens met enkele weken verlengd. Beide partijen hebben aan het verzoek van de commissie gehoor gegeven. De inhoud van deze reacties is bij de beoordeling betrokken.

Juridisch kader

- Uitvoeringsregeling POP-3 2014-2020 Zuid-Holland (hierna: Uitvoeringsregeling)
- Openstellingsbesluit POP-3 kennisoverdracht duurzame innovaties landbouw Zuid-Holland 2016 (hierna: Openstellingsbesluit)
- Beleidsregel verlagen subsidie POP (hierna: Beleidsregel)
- EU-uitvoeringsverordening 2016/669
- Uitvoeringsverordening (EU) nr. 808/2014

Inhoudelijke beoordeling

Ter beoordeling staat of uw college de verleende subsidie terecht op nihil heeft vastgesteld en de eerder toegekende deelbetaling heeft teruggevorderd. De opbouw van de beoordeling is als volgt. Gelet op het feit dat aan bezwaarde zowel subsidie als een opdracht is verleend en er tussen partijen onderling discussie bestaat welke kostenposten waaronder vallen, zal de commissie eerst vaststellen wat precies met de subsidie beoogd is aan te vragen, gevolgd door wat door uw college daadwerkelijk is verleend. Vervolgens bespreekt de commissie achtereenvolgens activiteiten die door bezwaarde zijn georganiseerd, activiteiten die niet (enkel) door bezwaarde zijn georganiseerd, activiteiten waarvoor geen uren zijn gedeclareerd en overkoepelende kostenposten, waaronder kosten gerelateerd aan de website. De commissie zal tot slot de toepassing van de 10%-regel bespreken, gevolgd door de herziening van het besluit tot deelbetaling.

Wat staat er in de subsidieaanvraag en het daarbij behorende projectplan?

De commissie stelt vast dat bezwaarde subsidie heeft gevraagd voor kennisoverdracht in workshops, studiebezoeken en trainingen (totaal 8 activiteiten). Blijkens het projectplan bij de aanvraag zal bezwaarde zorgen voor een duurzame kennisbasis door partijen, koplopers en deskundigen aan elkaar te verbinden en kennis vast te leggen in de toolbox en een daaraan gekoppelde website. Bij het onderdeel f) uitvoering van het projectplan staat onder 3) genoemd dat kennisoverdracht zal plaatshebben in workshops/werkateliers, studiebezoeken en trainingen. Meer specifiek staat hier vermeld dat workshops, studiebezoeken en trainingen in gebieden zullen worden georganiseerd (in totaal 8 activiteiten). In dit onderdeel worden ook genoemd: "Lesmateriaal trainingen, studiebezoeken. Verslaglegging".

Tevens heeft bezwaarde subsidie gevraagd voor doorontwikkeling van de website toolbox ("natuurlijk boeren"). In het projectplan heeft bezwaarde bij het onderdeel f) uitvoering gesteld dat zal worden gewerkt aan doorontwikkeling en

beheer van de website, het publiceren en ontsluiten van de toolbox. Bij de toelichting is opgenomen dat de website wordt doorontwikkeld op het gebied van content en gebruiksmogelijkheden en dat sprake zal zijn van publiciteit over activiteiten.

Voor welke activiteiten en bijbehorende kostenposten is subsidie verleend?

Vervolgens is van belang vast te stellen voor welke activiteiten uiteindelijk subsidie is verleend en welke kosten conform het subsidieverleningsbesluit op basis van de Uitvoeringsregeling en het Openstellingsbesluit subsidiabel worden geacht. Uit het besluit tot subsidieverlening volgt dat conform artikel 2.1.1 van de Uitvoeringsregeling en artikel 3 van het Openstellingsbesluit subsidie is verleend voor *het geven van demonstraties en het verzorgen van trainingen, workshops en coaching aan een groep van landbouwers actief in de grondgebonden landbouw.*

Daarbij is van belang dat kosten betreffende werkzaamheden die zich richten op het verzamelen van kennis in het besluit zijn uitgesloten. De openstelling is gericht op het overdragen van kennis. Het verzamelen van kennis is geen subsidiabele activiteit en kosten daarvoor zijn niet subsidiabel. Specifiek als niet goedgekeurde kosten zijn genoemd: (1) personeelskosten voor werkzaamheden omtrent 'Gebiedsbijeenkomsten' en 'Opbouw toolbox', (2) een deel van de kosten voor externe deskundigen in workshops, studiebezoeken en trainingen en (3) kosten voor externe deskundigen in uitwerking elementen toolbox. Voor laatstgenoemde uitgesloten kostenposten is een separate opdracht verleend, die in deze procedure niet ter discussie staat en daarom niet inhoudelijk zal worden beoordeeld.

Conform het besluit tot subsidieverlening is subsidie verleend voor de volgende begrotingsposten:

A. Personeelskosten bij de uitvoering van de activiteit betrokkenen, voor de uren die aantoonbaar ten behoeve van de activiteit zijn gemaakt;

Deze post is nader gespecificeerd, waarbij personeelskosten voor (1) kennisoverdracht in workshops/studiebezoeken/trainingen (8 activiteiten), (2) doorontwikkeling website toolbox en (3) communicatieactiviteiten (publiciteit) zijn goedgekeurd.

B. Kosten en reiskosten van procesbegeleiders en adviseurs;

Deze post is nader gespecificeerd, waarbij kosten voor externe deskundigen in workshops/studiebezoeken/trainingen deels zijn goedgekeurd: de openstelling is gericht op overdragen van kennis, dus het verzamelen van kennis is niet subsidiabel. Onder goedgekeurde werkzaamheden vallen voorbereiding van studiemateriaal, voorbereiding van presentaties en inbreng op bijeenkomsten.

C. Materiaalkosten;

Onder deze post vallen kosten voor materiaal voor trainingen/workshops/studiebezoeken. Meer specifiek wordt bedoeld op een folder over het project en studiemateriaal voor de 8 te organiseren activiteiten, zoals documenten, handouts en informatie over studieobjecten.

D. Huur van ruimten en gebruik bijbehorende faciliteiten;

Deze post ziet op kosten voor studiebezoeken en kosten voor trainingen/workshops. Deze post is nader gespecificeerd, waarbij kosten voor een viertal studiebezoeken (vervoer, catering, lunch, ontvangst op locatie) en kosten voor een viertal workshops/trainingen (locatiehuur, catering, apparatuur) zijn goedgekeurd.

E. Kosten van drukwerk, mailings en de inrichting van websites gekoppeld aan de activiteit.

Deze post ziet op kosten voor (1) aanvulling van de functionaliteiten op de website, (2) de opmaak van kennisdossiers, andere documenten, filmpjes voor de toolbox en website, (3) en de communicatie, publicatie, en advertenties over de activiteiten en de toolbox. Deze post is nader gespecificeerd, waarbij – voor zover relevant – kosten voor het doorontwikkelen van de website, de opmaak van een nieuwsbrief, de kosten voor een informatiemap + sheets (vormgeving voor de website) en video's voor best practices zijn goedgekeurd.

Op basis van hetgeen is aangevraagd en vervolgens met het subsidiebesluit is verleend, stelt de commissie vast dat enkel kosten gerelateerd aan kennisoverdracht in door bezwaarde georganiseerde activiteiten (workshops, trainingen, studiebezoeken) subsidiabel zijn. Daarbij lijkt niet uitgesloten dat bezwaarde als mede-organisator van activiteiten betrokken is geweest, al blijft wel vereist dat tijdens die activiteiten sprake dient te zijn van kennisoverdracht. De commissie stelt tot slot vast dat kosten verband houdend met het ophalen van kennis expliciet van subsidie zijn uitgesloten. Dat laatste geldt onder meer voor de 8 aangevraagde 'gebiedsbijeenkomsten'.

Activiteiten die enkel door bezwaarde zelf zijn georganiseerd

Nu vaststaat welke activiteiten en daar aan gerelateerde kostenposten door uw college in het subsidiebesluit subsidiabel zijn geacht, gaat de commissie over tot beoordeling van de kosten gerelateerd aan enkel door bezwaarde georganiseerde workshops, trainingen en studiebezoeken. Naar het oordeel van de commissie vallen onder deze categorie de volgende activiteiten:

- Workshop Kruidenrijk Grasland I (2 juli 2019);
- Workshop Kruidenrijk Grasland II (20 november 2019);
- Workshop Verdienmodellen natuurinclusieve landbouw (5 november 2019);
- 'Keukentafelgesprekken' (1 november 2018, 29 november 2018, 6 december 2018 en 18 december 2018)

Tussen partijen bestaat niet langer discussie over het feit dat deze workshops door bezwaarde zijn georganiseerd. De kosten gerelateerd aan deze activiteiten zijn dan ook – in beginsel - subsidiabel. Daarbij is conform het verleningsbesluit van belang dat kosten enkel subsidiabel zijn op basis van werkelijk gemaakte en betaalde kosten en inzichtelijk dienen te worden gemaakt middels daartoe voorschreven bewijsstukken (zoals facturen, betaalbewijzen, urenregistraties). Er dient duidelijk te blijken dat de kosten aantoonbaar behoren tot het project en voldoen aan de voorschriften. De commissie zal per activiteit bespreken of uw college de aan deze activiteit gerelateerde kosten terecht (niet) subsidiabel heeft geacht. Daarbij zij opgemerkt dat aangeleverde urenstaten die verband houden met onderstaande workshops, verderop in dit advies worden besproken onder het kopje 'Gedeclareerde uren van'

Workshop Kruidenrijk Grasland I

In relatie tot deze activiteit zijn een tweetal facturen van respectievelijk Kaasboerderij de Vierhuizen en het Louis Bolk instituut ingediend. Naar het oordeel van de commissie heeft uw college terecht de facturen van Kaasboerderij de Vierhuizen en het Louis Bolk Instituut goedgekeurd. De workshop is door bezwaarde georganiseerd, ziet op kennisoverdracht, en de facturen vallen onder kostenposten die subsidiabel zijn geacht.

Workshop Kruidenrijk Grasland II

De commissie constateert dat ten aanzien van deze workshop geen facturen ten aanzien van deze activiteit zijn ingediend, hetgeen in het bezwaarschrift is bevestigd. Nu geen facturen zijn gedeclareerd, kan de commissie ook niet beoordelen of deze al dan niet terecht zijn goedgekeurd. De commissie volstaat daarom met de conclusie dat deze workshop een subsidiabele activiteit als bedoeld in het besluit tot subsidieverlening betreft.

Workshop Verdienmodellen Natuurinclusieve Landbouw

In relatie tot deze activiteit is een factuur van Hoeve Biesland ingediend, bestaande uit huur van de ruimte, cateringkosten en een cadeautas voor de spreker. Uw college heeft in het bestreden besluit de factuur van Hoeve Biesland in zijn geheel afgekeurd. In het verweerschrift heeft u dit standpunt deels verlaten en geoordeeld dat de factuur van Hoeve Biesland, voor zover deze ziet op de kosten voor huur van de ruimte en catering, alsnog goedgekeurd zou kunnen worden. Naar het oordeel van de commissie heeft u de kosten van Hoeve Biesland, voor zover deze zien op huur van de ruimte en catering, ten onrechte afgekeurd. Vast staat dat deze workshop door bezwaarde zelf is georganiseerd en dat kosten die daaraan verbonden zijn in beginsel subsidiabel zijn. Onder D in het subsidieverleningsbesluit heeft u kosten voor huur van ruimtes en catering in het kader van workshops goedgekeurd. De commissie ziet geen aanleiding te oordelen dat deze factuur voor wat betreft de kosten voor huur en catering niet subsidiabel zou zijn. Wel is de commissie van oordeel dat u terecht het deel van de factuur dat ziet op een cadeautas voor de spreker, heeft afgekeurd. Er zijn in

het subsidiebesluit geen posten opgenomen waaronder een dergelijke kostenpost subsidiabel zou kunnen zijn. Bijdragen in natura (kostenpost F) zijn niet aangevraagd en (dus) ook niet toegewezen.

De inzet van [] bij voornoemde workshops

Tussen partijen staat ten aanzien van alle drie de workshops ook de inzet van Theo Vogelzang van de Wageningen Research University (hierna: WUR) ter discussie. De commissie overweegt hierover als volgt. Er zijn door de WUR een tweetal facturen ingediend. Factuur 1 d.d. 12 februari 2019 ziet op de werkzaamheden van [] t.b.v. het project 'opzetten van een toolbox voor een living lab natuurinclusieve landbouw' en betreft de gerealiseerde activiteiten: (1) opbouw van een kennisdossier over natuurinclusieve landbouw en bedrijfsmodellen voor natuurinclusieve bedrijven en (2) inbreng bij organisatie gebiedsbijeenkomsten in 2019. Factuur 2 d.d. 6 juni 2019 ziet eveneens op werkzaamheden van [] op hetzelfde project en betreft de gerealiseerde activiteiten (3) kennisoverdracht (inzet toolbox) in workshops/trainingen en (4) doorontwikkeling en beheer website, publicatie en ontsluiting toolbox. Deze facturen zijn verder ongespecificeerd voor wat betreft data en de specifieke activiteiten die door [] zijn verricht. Uit de facturen valt dus niet af te leiden dat deze mogelijk zien op de workshops Kruidenrijk Grasland I en II of de workshop Verdienmodellen. Los daarvan stelt de commissie vast dat beide facturen dateren van voor de data van de workshops, die in juli en november 2019 hebben plaatsgevonden. Naar het oordeel van de commissie heeft uw college daarom terecht geoordeeld dat de inzet van [] voor de voornoemde workshops niet subsidiabel is. Daar komt bij dat uit de toelichting in het bezwaarschrift op dit punt blijkt dat met de nieuwe werkgever van [] is afgesproken dat de inzet van dhr. [] na 26 september 2018 om niet zou zijn, zodat ook om die reden zijn inzet voor deze workshop niet subsidiabel kan zijn.

Keukentafelgesprekken

De commissie schaaft ook de afgelegde bedrijfsbezoeken (de 'keukentafelgesprekken') van 1 november 2018, 29 november 2018, 6 december 2018 en 18 december 2018 onder activiteiten die door bezwaarde zijn georganiseerd. Uw college heeft de uren die in verband met deze activiteiten zijn gedeclareerd niet subsidiabel geacht, omdat kennisoverdracht dient plaats te vinden aan een groep agrariërs, niet aan een enkele. Daarnaast is niet duidelijk welke kennisoverdracht tijdens deze bijeenkomsten zou hebben plaatsgevonden, aldus uw college. De commissie overweegt als volgt. Vooropgesteld merkt de commissie op dat in het besluit tot subsidieverlening niets is bepaald over de groepsgrootte van de groep agrariërs. De groepsgrootte kan daarom naar het oordeel van de commissie door uw college niet worden tegengeworpen. Wel merkt de commissie op dat blijkens de toelichting van bezwaarde deze gesprekken zijn georganiseerd als manier om in contact te komen met agrariërs die niet in staat waren de georganiseerde workshops bij te wonen. Onduidelijk is gebleven op welke workshop(s) hier dan wordt bedoeld. De door bezwaarde

georganiseerde workshops 'Kruidenrijk Grasland I', 'Kruidenrijk Grasland II' en de workshop 'Verdienmodellen Natuurinclusieve Landbouw' hebben immers allemaal in de tweede helft van 2019 plaatsgevonden, ruim na de keukentafelgesprekken. Los daarvan is niet duidelijk geworden op welke manier kennisoverdracht tijdens deze gesprekken zou hebben plaatsgevonden. Ook de gegeven toelichting ter zitting heeft hier geen nader licht op geworpen. Uit deze toelichting bleek immers dat voornamelijk kennis is opgehaald, hetgeen geen subsidiabele activiteit is. Naar het oordeel van de commissie heeft uw college daarom terecht de afgelegde bedrijfsbezoeken ('keukentafelgesprekken') niet subsidiabel geacht.

Activiteiten die niet (enkel) door bezwaarde zelf zijn georganiseerd

De commissie heeft eerder vastgesteld dat subsidie is verleend voor kosten gerelateerd aan kennisoverdracht tijdens door bezwaarde georganiseerde activiteiten (workshops, trainingen, studiebezoeken). Er zijn echter ook kosten gedeclareerd die verband houden met een aantal activiteiten waarvan niet op voorhand vaststaat dat deze (enkel) door bezwaarde zijn georganiseerd. Naar het oordeel van de commissie sluit het subsidieverleningsbesluit niet uit dat onder bepaalde omstandigheden activiteiten die mede door bezwaarde zijn georganiseerd en waarbij bezwaarde betrokken was bij de kennisoverdracht, subsidiabel kunnen zijn. De commissie zal hieronder per activiteit beoordelen of vaststaat dat bezwaar medeorganisator van deze activiteit is geweest en vervolgens of sprake is geweest van kennisoverdracht.

Netwerkbijeenkomst Nieuwe markten in Europees perspectief 11 oktober 2018

De commissie stelt vast dat dit een landelijk georganiseerde dag betrof, waarbij gesteld noch gebleken is dat bezwaarde betrokken was bij de organisatie daarvan. Los daarvan betreft dit geen activiteit bedoeld voor landbouwers actief in de grondgebonden landbouw in Zuid-Holland, zoals gespecificeerd in het besluit tot subsidieverlening. Naar het oordeel van de commissie heeft uw college daarom terecht geoordeeld dat deze activiteit en de daaruit voortvloeiende urendeclaratie niet subsidiabel is.

Nationale netwerkconferentie POP3 15 november 2018

De commissie stelt vast dat dit een door het Regiebureau POP landelijk georganiseerde dag betrof. Er is gesteld noch gebleken dat bezwaarde betrokken is geweest bij de organisatie van deze dag. Bovendien is ook hier geen sprake van een activiteit bedoeld voor landbouwers actief in de grondgebonden landbouw in Zuid-Holland. Naar het oordeel van de commissie heeft uw college daarom terecht geoordeeld dat deze activiteit en de daaruit voortvloeiende urendeclaratie niet subsidiabel is.

Workshop Omschakelproces naar Biologisch 18 september 2018

De commissie stelt vast dat deze dag is georganiseerd door de PZH voedselfamilies. Er is gesteld noch gebleken dat bezwaarde betrokken is geweest bij de organisatie van deze dag, waardoor deze activiteit niet voor

subsidie in aanmerking komt. Los daarvan merkt de commissie op dat voor deze activiteit twee uren zijn gedeclareerd voor het ophalen van kennis, hetgeen specifiek is uitgesloten van subsidie. Naar het oordeel van de commissie heeft uw college terecht geoordeeld dat deze activiteit en de daaruit voortvloeiende urendeclaratie niet subsidiabel is.

Workshop Eigentijds grondeigendom en de bodem als verdienmodel 18 oktober 2018

De commissie stelt op basis van de toelichting in het bezwaarschrift vast dat geen sprake is van een door bezwaarde georganiseerde workshop. Wel zijn twee uren gedeclareerd voor doorontwikkeling van de website ten behoeve van de bedrijfspresentatie van de familie Kazan. Uit de toelichting van bezwaarde kan worden opgemaakt dat deze workshop is bijgewoond om in gesprek te gaan met de familie Kazan en informatie op te halen ten behoeve van de website. Dit is, gelet op het subsidieverleningsbesluit, geen subsidiabele activiteit. Naar het oordeel van de commissie heeft uw college daarom terecht geoordeeld dat deze activiteit en de daaruit voortvloeiende urendeclaratie niet subsidiabel is.

Kennisdag Boerenlandvogels 8 november 2018

De commissie stelt vast dat deze dag is georganiseerd door het Kernteam boerenlandvogels Zuid-Holland, bestaande uit de provincie, Boerennatuur Zuid-Holland, terreinbeherende organisaties, vrijwilligers van het Weidevogelberaad, het kennisteam ANLb Zuid-Holland en De Groene Motor. Uit de toelichting in het bezwaarschrift volgt dat bezwaarde het Weidevogelberaad organiseert en faciliteert en samenwerkt met De Groene Motor, waarvan zij medeoprichter is. Uit pagina 1 van de zienswijze blijkt echter dat bezwaarde zelf de Kennisdag Boerenlandvogels bestempelt als een bijeenkomst die door andere, niet bij dit project betrokken personen/organisaties zijn georganiseerd. De commissie ziet ook in de overige verklaringen van bezwaarde onvoldoende aanknopingspunten om te kunnen constateren dat bezwaarde als medeorganisator bij deze activiteit betrokken was. Gelet hierop, in combinatie met het feit dat de kennisoverdracht door op geen enkele manier is onderbouwd of gespecificeerd, is de commissie van oordeel dat uw college terecht heeft geoordeeld dat deze activiteit en de daaruit voortvloeiende urendeclaratie niet subsidiabel zijn.

Studiedag Natuurinclusieve Landbouw 10 november 2018

De commissie stelt vast dat deze dag is georganiseerd door de Werkgroep voor duurzame landbouw en ontwikkelingssamenwerking Albasserwaard en Vijfherenlanden (WAV). Er is gesteld noch gebleken dat deze workshop (mede) door bezwaarde is georganiseerd. Naar het oordeel van de commissie heeft uw college terecht geoordeeld dat deze activiteit en de daaruit voortvloeiende urendeclaratie niet subsidiabel is. Los daarvan is ook de inbreng van bezwaarde op deze dag onduidelijk gebleven.

Maatschappelijke organisaties 13 november 2018

Op 13 november 2018 heeft bezwaarde deelgenomen aan de bijeenkomst 'maatschappelijke organisaties'. De commissie stelt vast dat deze bijeenkomst heeft plaatsgevonden in het kader van een ander POP-3 project van bezwaarde. Bezwaarde heeft in het bezwaarschrift toegelicht dat deze bijeenkomst is benut om een interview te hebben met [] en informatie op te halen voor de bedrijfspresentatie van [] op de website natuurlijkboeren.nl. Daarvoor zijn twee uren gedeclareerd onder de categorie doorontwikkeling van de website. Naar het oordeel van de commissie heeft u deze activiteit terecht niet-subsidiabel geacht, nu deze heeft plaatsgevonden in het kader van een ander POP-3 project. Bovendien geldt ook hier dat het ophalen van informatie geen subsidiabele activiteit is.

Activiteiten waarvoor geen kosten zijn gedeclareerd

De commissie constateert dat ook sprake is van een categorie activiteiten die door bezwaarde wel zijn genoemd in het vaststellingsverzoek, maar waarvoor geen uren of facturen zijn gedeclareerd. In haar bezwaarschrift heeft bezwaarde laten weten dat een aantal activiteiten ten onrechte bij de beoordeling zijn betrokken, nu voor deze activiteiten geen uren of facturen zijn gedeclareerd. Het gaat hierbij om de volgende activiteiten: workshop 'Biodiversiteit' op 29 mei 2018, workshop 'Bodemdaling en verdienmodellen' op 6 juni 2018, Bijeenkomst klanten boerenland op 13 oktober 2018 en de workshop 'Boeren bij hoogwater' op 25 maart 2019. Nu voor deze activiteiten geen uren of facturen zijn gedeclareerd, zal de commissie ze verder buiten beschouwing laten. Daarnaast is gebleken dat de bijeenkomst 'Vrijwilligers boerenland' op 2 oktober 2018 bij een ander POP-3 project hoort. Bezwaarde heeft dit bevestigd en over deze afwijzing bestaat tussen partijen geen discussie. Ook deze activiteit zal de commissie buiten beschouwing laten.

Overkoepelende kostenposten

De commissie constateert dat er voorts enkele kostenposten zijn die zich lastig laten categoriseren, omdat zij niet direct verband houden met één enkele activiteit. Het gaat daarbij om de uren en facturen gerelateerd aan de website, en de uren gedeclareerd door []. De commissie zal deze hieronder afzonderlijk bespreken.

Facturen en gedeclareerde uren gerelateerd aan website

Zoals de commissie hiervoor heeft vastgesteld, zijn onder kostenpost A personeelskosten gerelateerd aan doorontwikkeling van de website voor de toolbox 'natuurlijk boeren' goedgekeurd. Onder kostenpost E zijn onder meer kosten voor de inrichting van websites gekoppeld aan de activiteit goedgekeurd. De commissie stelt voorts vast dat kosten voor de opbouw van de toolbox (de uitwerking van kennisdossiers) uitgesloten zijn. De commissie zal hierna de facturen en gedeclareerde uren die zien op de website bespreken.

Facturen Terp10

De facturen van Terp10 van 6 januari 2020 factuurnummer 20200007 en 9 januari 2020 factuurnummer 2020005 zijn door uw college niet subsidiabel geacht, omdat niet duidelijk is geworden in welk opzicht de kosten voor onderhoud van de website bijdragen aan de doelstelling. Daarbij heeft uw college opgemerkt dat geen subsidie is verleend voor kosten voor onderhoud aan de website. Naar het oordeel van de commissie heeft u onvoldoende gemotiveerd waarom deze facturen niet subsidiabel zouden zijn. Daarbij acht de commissie van belang dat in het subsidiebesluit onder meer een kostenpost voor 'aanvulling functionaliteiten website' is opgenomen. U heeft niet gemotiveerd waarom de kostenposten op de factuur niet vallen onder deze categorie. De commissie acht voorts uw standpunt dat voor onderhoudskosten voor de website geen subsidie is verleend, zonder nadere onderbouwing onvoldoende gemotiveerd. Uit het besluit tot subsidieverlening volgt niet zonder meer dat onderhoudskosten niet subsidiabel zijn. Indien uw college had beoogd dergelijke kosten uit te sluiten, dan had dit in het besluit tot subsidieverlening moeten worden gespecificeerd. Nu dit niet het geval is, kan de huidige motivering de afwijzing van deze facturen niet dragen.

Uren t.b.v. website

Uw college heeft de uren gemaakt door ten behoeve van de website afgewezen, omdat niet duidelijk is op welke activiteiten de uren betrekking hebben. Naar het oordeel van de commissie heeft u onvoldoende gemotiveerd waarom deze uren niet subsidiabel zouden zijn. Daarbij acht de commissie van belang dat onder meer uit de stukken bij het vaststellingsverzoek en het bezwaarschrift blijkt dat de gemaakte uren onder andere betrekking hebben op nieuwsberichten over relevante onderwerpen, workshops en een digitale huiskamer op de website. U heeft bovendien niet gemotiveerd waarom deze activiteiten niet zouden passen binnen één van de vier subcategorieën onder begrotingspost A4 (doorontwikkeling website toolbox). Uit het besluit tot subsidieverlening volgt immers dat onder de categorie 'doorontwikkeling website' ook de uitwerking en het publiceren van nieuwe content valt.

Gedeclareerde uren van

Hiervoor heeft de commissie zich al uitgelaten over uren die zijn gemaakt ten behoeve van de website; zij zal zich hier uitlaten over de rest van de gedeclareerde personeelsuren. De commissie stelt ten eerste vast dat de uren van zien op kennisoverdracht in 2019 en de uren van Kooijmans zien op communicatie-activiteiten in 2019. Uit de urenverantwoording voor alle drie de personen leidt de commissie de datum van de activiteit af, alsmede voor welk project de activiteit is verricht. In het geval van betreft de omschrijving van de activiteit in alle gevallen 'kennisoverdracht'. Voor is de omschrijving in alle gevallen 'communicatie activiteiten (publiciteit)'. De commissie overweegt dat personeelskosten voor kennisoverdracht respectievelijk communicatieactiviteiten

in beginsel subsidiabel zijn, voor uren die aantoonbaar ten behoeve van de activiteit zijn gemaakt. Deze uren moeten conform hetgeen eerder is overwogen, herleidbaar zijn tot door bezwaarde georganiseerde activiteiten die subsidiabel zijn. In dit geval betekent dat dat de uren te herleiden moeten zijn naar de workshops Kruidenrijk Grasland I, Kruidenrijk Grasland II en de workshop Verdienmodellen Natuurinclusieve Landbouw.

Uren m.b.t. Kruidenrijk Grasland I

De commissie leidt uit de urenstaten af dat Norbruis op 2 juli 2019 8 personeelsuren ten behoeve van de workshop 'Kruidenrijk Grasland I' heeft gedeclareerd. Zij constateert verder dat uw college over deze uren in het bestreden besluit geen standpunt heeft ingenomen. In het verweerschrift heeft u opgemerkt dat uren van medewerkers van bezwaarde die betrekking hebben op deze workshop, mogelijk door u goedgekeurd kunnen worden. U heeft echter volstaan met deze opmerking, zonder de uren inhoudelijk te beoordelen. Naar het oordeel van de commissie zijn de 8 gedeclareerde uren subsidiabel omdat voldoende duidelijk is dat deze uren verband houden met de betreffende workshop op 2 juli 2019 en zien op kennisoverdracht.

Ten aanzien van [] is naar het oordeel van de commissie op basis van de aangeleverde urenverantwoording niet kenbaar ten behoeve van welke activiteit deze uren zijn gemaakt. Deze informatie is voorts ook niet af te leiden uit het voortgangsverslag over de periode januari tot december 2019, het inhoudelijk en financieel eindverslag POP3 of uit de aanvullende informatie die door bezwaarde is verstrekt. De commissie kan dus geen verband vaststellen tussen deze workshop en de gemaakte uren van []

Uren m.b.t. Kruidenrijk Grasland II

De commissie constateert dat ten aanzien van deze workshop geen uren vanuit bezwaarde zijn geschreven. In het bezwaarschrift is bevestigd dat voor deze activiteit (per abuis) geen uren zijn geschreven. Nu geen uren zijn gedeclareerd, kan de commissie ook niet beoordelen of deze al dan niet terecht zijn goedgekeurd. De commissie volstaat daarom met de conclusie dat deze workshop een subsidiabele activiteit als bedoeld in het besluit tot subsidieverlening betreft.

Uren m.b.t. Verdienmodellen Natuurinclusieve Landbouw

Ten aanzien van de uren van [] heeft u in het bestreden besluit gesteld dat vanuit de organisatie van bezwaarde voor deze activiteit geen uren zijn gedeclareerd. Bezwaarde heeft dit bestreden en gesteld dat door [] 6 uren voor deze workshop zijn geboekt. De commissie constateert op basis van de aangeleverde urenverantwoording dat op de datum dat deze workshop heeft plaatsgevonden (5 november 2019) inderdaad uren zijn geboekt. Naar het oordeel van de commissie heeft u ten onrechte geen standpunt ten aanzien van deze uren ingenomen. De commissie constateert dat de gedeclareerde uren als activiteitomschrijving vermelden 'doorontwikkeling website'. Naar het oordeel van

de commissie is deze omschrijving niet toereikend om toe te schrijven als bijdrage aan kennisoverdracht tijdens de workshop. Kennisoverdracht door [] is voorts op geen enkele andere manier onderbouwd. Uren geschreven door [] in verband met deze workshop zijn daarom naar het oordeel van de commissie niet subsidiabel.

Ten aanzien van [] is naar het oordeel van de commissie op basis van de aangeleverde urenverantwoording niet kenbaar ten behoeve van welke activiteit deze uren zijn gemaakt. Deze informatie is voorts ook niet af te leiden uit het voortgangsverslag over de periode januari tot december 2019, het inhoudelijk en financieel eindverslag POP3 of uit de aanvullende informatie die door bezwaarde is verstrekt. De commissie kan dus geen verband vaststellen tussen deze workshop en de gemaakte uren van []

Beroep op vertrouwensbeginsel t.a.v. gedeclareerde uren

Voor zover bezwaarde heeft beoogd zich ten aanzien van de wijze waarop de uren zijn ingediend te beroepen op het vertrouwensbeginsel, overweegt de commissie als volgt. Bezwaarde heeft er naar het oordeel van de commissie terecht op gewezen dat urenverantwoordingen zijn overgelegd bij het verzoek tot deelbetaling, die destijds zijn goedgekeurd. Desondanks ziet de commissie geen ruimte voor het oordeel dat de nu voorliggende urenverantwoording om die reden ook goedgekeurd moet worden. Daarbij acht zij van belang dat het verzoek tot deelbetaling geen volledig inzicht gaf in de uit te voeren subsidiabele (door bezwaarde te organiseren) activiteiten. Bij het verzoek was een voortgangsverslag 2 september 2018-31 december 2018 gevoegd, waarin stond dat in de periode na 1 januari 2019 kennisbijeenkomsten over thema's uit de natuurinclusieve landbouw: kruidenrijk grasland, verdienmodellen, akkervogels en natte teelten zouden worden georganiseerd. Urenoverzichten over het jaar 2019 waren nog niet bijgeleverd. Pas in het kader van het vaststellingsverzoek van 1 augustus 2022 zijn de urenstaten over 2019 alsnog aangeleverd. Dat zelfde geldt voor de verslagen van de drie bijeenkomsten die bezwaarde uiteindelijk in 2019 heeft georganiseerd, waaruit ook blijkt op welke data die feitelijk zijn gehouden. Van belang acht de commissie voorts dat bezwaarde naar aanleiding van het vaststellingsverzoek door uw college in de gelegenheid is gesteld de urenverantwoording nader toe te lichten, maar van deze mogelijkheid geen gebruik heeft gemaakt. Bezwaarde heeft in reactie op het verzoek van uw college aangegeven dat een verdere detaillering van de uren niet gemaakt is en ook niet meer kan worden geleverd. Concluderend is de commissie van oordeel dat u – met uitzondering van de uren van Norbruis gedeclareerd ten behoeve van de Workshop Kruidenrijk Grasland I – terecht de gedeclareerde uren van [] niet subsidiabel heeft geacht.

Toepassing van de 10% regeling

Uw college heeft bij de vaststelling van de subsidie de zogeheten 10%-kortingsregel toegepast. Deze regeling is opgenomen in artikel 1.18a van de Uitvoeringsregeling, waarvan de inhoud overeenkomt met artikel 63 van

Uitvoeringsverordening (EU) nr. 809/2014. In artikel 1.20 van de Uitvoeringsregeling is artikel 1.18a, lid drie tot en met zes, van overeenkomstige toepassing verklaard bij de berekening van een voorschot. Hieruit volgt dat als bij het verzoek om een voorschot/deelbetaling het verschil tussen het opgegeven subsidiebedrag en het berekende subsidiebedrag meer is dan 10%, een korting wordt toegepast. De hoogte van de korting is het verschil tussen het gevraagde bedrag en het vastgestelde bedrag. De formulering van het artikel is zodanig dat het geen ruimte voor uw college laat; als sprake is van een verschil van meer dan 10%, moet het bedrag worden verlaagd. Het vijfde lid van artikel 1.18a biedt een uitzonderingsmogelijkheid indien de ontvanger aantoonst dat de aanvraag om vaststelling buiten zijn schuld facturen, betaalbewijzen of bewijsstukken bevat van kosten die niet subsidiabel zijn.

De commissie overweegt als volgt. Er is verzocht om toekenning van € 44.494,06 aan subsidiabele kosten. Van dit bedrag heeft uw college slechts € 500,00 aan subsidie toegekend, waarvan na toepassing van het 60% subsidiepercentage € 300,00 euro overblijft. Het verschil tussen het gevraagde en het berekende subsidiebedrag is daarmee kenbaar groter dan 10%. Dit zal ook het geval blijven indien rekening wordt gehouden met kostenposten waarvan de commissie heeft geoordeeld dat deze ten onrechte niet subsidiabel zijn geacht, dan wel kostenposten waarvan onvoldoende gemotiveerd is waarom deze niet subsidiabel zijn geacht.

De commissie komt daarom tot de conclusie dat u in beginsel de 10%-kortingsregel terecht heeft toegepast. Zij moet zich echter ook buigen over de vraag of sprake is van een uitzonderingsmogelijkheid. Uw college heeft zich in het bestreden besluit niet uitgelaten over een uitzonderings-mogelijkheid, maar wel in de schriftelijke reactie naar aanleiding van de hoorzitting. Kort gezegd heeft uw college zich op het standpunt gesteld niet af te zien van het toepassen van de 10% kortingsregel, omdat niet kan worden gesteld dat bezwaarde geen schuld treft voor de ingediende niet-subsidiabele kosten. Met uw college is de commissie van oordeel dat in dit geval geen aanleiding bestaat voor toepassing van de uitzonderingsmogelijkheid van artikel 1.18a van de Uitvoeringsregeling. Van een situatie waarbij bezwaarde buiten haar schuld om niet subsidiabele kosten in het vaststellingsverzoek heeft opgenomen, is de commissie niet gebleken. Het dossier biedt daar geen aanknopingspunten voor, noch is dit op enig moment door bezwaarde aangevoerd of onderbouwd.

Herziening besluit tot deelbetaling

Uw college heeft in het bestreden besluit tevens het besluit tot deelbetaling herzien en het reeds betaalde bedrag teruggevorderd. De commissie moet beoordelen of u het besluit tot deelbetaling terecht heeft herzien en overweegt in dit kader als volgt.

Uit de stukken die onderdeel uitmaken van het verzoek tot deelbetaling, leidt de commissie af dat de deelbetaling ziet op gewerkte uren in 2017 en 2018 door

[] De uren zien op kennisoverdracht in workshops, de doorontwikkeling van de website toolbox en publicatie. In de brief van uw college van 10 juni 2020 wordt onder meer verzocht om een onderverdeling van werkzaamheden die bij de activiteit horen en hoeveel uren arbeid per activiteit is verricht. Ook zijn een aantal vragen gesteld aan bezwaarde. In de reactie van bezwaarde van 14 juni 2020 is de beantwoording van de gestelde vragen terug te vinden. De commissie constateert dat aan uw verzoek om een onderverdeling van de werkzaamheden en een specificatie van de hoeveelheid uren arbeid per activiteit zijn verricht geen gehoor lijkt te zijn gegeven, maar u desondanks toch bent overgegaan tot het toekennen van de deelbetaling.

Zoals eerder geconcludeerd, zijn enkel kosten gerelateerd aan kennisoverdracht in door bezwaarde zelf georganiseerde activiteiten (te weten, workshops, trainingen en studiebezoeken) subsidiabel. Dat betekent dat uren die voor activiteiten worden geschreven, herleidbaar moeten zijn naar concrete, door bezwaarde georganiseerde activiteiten waar kennisoverdracht aan de doelgroep heeft plaatsgevonden. Eerder heeft de commissie vastgesteld dat slechts een drietal activiteiten onder deze categorie vallen: de workshops Kruidenrijk Grasland I en II en de workshop Verdienmodellen. Al deze workshops hebben in 2019 plaatsgevonden. Bezwaarde is er naar het oordeel van de commissie niet in geslaagd aannemelijk te maken dat de uren die in 2017 en 2018 zijn geschreven, verband houden met deze workshops. Dit volgt ook niet uit de urenstaten die zijn ingediend bij het verzoek tot deelbetaling, noch uit de andere stukken die deel uitmaken van het deelbetalingsverzoek. Naar de commissie begrijpt, houden de uren in 2017 en 2018 verband met bijeenkomsten georganiseerd door anderen die bezwaarde in 2018 heeft bijgewoond, het voeren van gesprekken met agrariërs en het verzamelen van content voor de website. Dit zijn geen activiteiten die onder deze subsidie subsidiabel zijn, omdat deze allen zien op het vergaren van kennis. Naar het oordeel van de commissie heeft u daarom terecht het besluit tot deelbetaling herzien.

Evenredigheidsoordeel

Ten aanzien van de door bezwaarde in het bezwaarschrift, ter zitting en in de schriftelijke reactie d.d. 28 oktober 2024 aangevoerde bijzondere omstandigheden, ziet de commissie geen ruimte voor een evenredigheidstoets. Zij overweegt daartoe als volgt. De POP3-subsidieregeling is een uitwerking van het Gemeenschappelijk Landbouw Beleid (hierna: GLB) van de Europese Unie, en wordt (deels) gefinancierd uit het Europees Landbouwfond voor Plattelandsontwikkeling. Verordening 1306/2013 bevat regels voor financiering, beheer en monitoring in het kader van het GLB. Voor zover hier relevant bepaalt artikel 58, lid 1, onderdeel e van deze Verordening dat lidstaten onverschuldigd betaalde bedragen met rente terugvorderen en daartoe gerechtelijke procedures inleiden indien nodig. Dit betekent dat het toetsingskader voor een eventuele toepassing van nationale rechtsbeginselen, waaronder het evenredigheidsbeginsel, wordt gevormd door Europese regelgeving. De commissie heeft

hierboven al vastgesteld dat ten aanzien van de deelbetaling een onverschuldigde uitbetaling heeft plaatsgevonden. Het College van Beroep voor het bedrijfsleven oordeelde in een vergelijkbare kwestie over de terugvordering van Europese subsidiegelden op basis van jurisprudentie van het Hof van Justitie van de Europese Unie dat in dergelijke gevallen aan lidstaten geen discretie toekomt.² Een dergelijke beoordelingsruimte zou onverenigbaar zijn met de verplichting om ten onrechte toegekende gelden terug te vorderen. Dit betekent naar het oordeel van de commissie in het geval van bezwaarde dat uw college geen ruimte heeft van terugvordering af te zien op basis van discretionaire ruimte waarbij de door bezwaarde aangevoerde omstandigheden kunnen worden betrokken. Ook de commissie heeft daarmee geen ruimte om een dergelijke evenredigheidstoets uit te voeren.

Conclusie

Alles in ogenschouw genomen, komt de commissie tot de conclusie dat u het overgrote deel van de gevraagde kosten terecht niet-subsidiabel heeft geacht. Dit geldt echter niet voor de gedeclareerde personeelsuren van [] ten aanzien van de workshop Kruidenrijk Grasland I, de gedeclareerde kosten verband houdend met de website (de facturen van Terp10 en de uren van []) en de factuur van Hoeve Biesland voor zover deze ziet op de huur van de ruimte en cateringkosten voor de workshop Verdienmodellen Natuurinclusieve Landbouw. Deze posten heeft u ten onrechte niet subsidiabel geacht. Verder is de commissie van oordeel dat u terecht de 10%-kortingsregeling heeft toegepast, maar merkt zij op dat de motivering ten aanzien van het niet toepassen van de uitzonderingsmogelijkheid in het besluit ontbreekt. Zij geeft uw college in overweging dit in de beslissing op bezwaar aan te vullen. De commissie is tot slot van oordeel dat u terecht bent overgegaan tot herziening van de deelbetaling. Voor een afweging van bijzondere omstandigheden in het kader van evenredigheid, ziet de commissie geen ruimte.

Advies

De bezwarencommissie adviseert de gedeclareerde personeelsuren van Norbruis in het kader van de workshop Kruidenrijk Grasland I, de kosten verband houdend met de website (de factuur van Terp10 en de uren van Ouwehand en Norbruis) en de factuur van Hoeve Biesland voor zover deze ziet op de huur van de ruimte en cateringkosten voor de workshop Verdienmodellen Natuurinclusieve Landbouw alsnog subsidiabel te achten. De commissie adviseert voorts de motivering ten aanzien van het niet toepassen van de uitzonderingsmogelijkheid in het kader van de 10%-kortingsregeling aan te vullen.

De commissie adviseert het besluit voor het overige in stand te laten.

De bezwarencommissie ontvangt te zijner tijd graag een afschrift van uw besluit op bezwaar.

² CBb 13 oktober 2016, ECLI:NL:CBB:2016:296

Hoogachtend,

De bezwarencommissie,
Namens deze,

De (plv.) secretaris,
R. Kroon-Overdijk

provincie **HOLLAND**
ZUID

Bezwarencommissie

VERSLAG

Contact

mr. R. Kroon-Overdijk

T 06 – 29 65 94 37

r.kroonoverdijk@pzh.nl

Vergaderdatum:

29 augustus 2024

Datum vaststelling:

17 december 2024

Aanwezig

Leden commissie en secretaris:

E.D.M. Knecht, voorzitter

S. de Haan-Kamphorst en

C.M.. Walgemoed, leden

R. Kroon-Overdijk, secretaris

Bezwaarde:

NMZH

☐ NMZH

WUR

Vertegenwoordigers Gedeputeerde Staten:

De voorzitter opent de hoorzitting en stelt aan de orde de behandeling van het bezwaarschrift van namens Natuur- en milieufederatie Zuid-Holland van 30 mei 2024, tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van 19 april 2024 (kenmerk PZH-2024-850399298) inzake het vaststellen van de verleende POP-3 subsidie op nihil. De voorzitter laat partijen weten dat de hoorzitting wordt opgenomen ten behoeve van dit verslag en dat de opname daarna wordt verwijderd.

Dhr. Ouwehand licht zijn standpunt toe aan de hand van een spreektekst. Tevens overlegt hij een tweetal verklaringen van respectievelijk . De spreektekst en beide verklaringen zijn bij dit verslag gevoegd.

licht het standpunt van GS eveneens toe aan de hand van een spreektekst. Deze tekst is bij dit verslag gevoegd.

De voorzitter vraagt waar uit de facturen van de WUR blijkt dat er uren besteed zijn aan de gesubsidieerde activiteiten.

licht desgevraagd toe dat er twee projecten liepen: de opdracht en de subsidie. In de administratie was sprake van twee projectnummers en op basis daarvan werd gedeclareerd. Het was destijds gebruikelijk dat hij zijn uren bijhield. Het was niet gebruikelijk om in de factuur te splitsen hoeveel uren aan welk project zijn besteed. Dat had wellicht wel gemoeten. Er zijn facturen ingediend bij NMZH conform het geleverde werk, maar niet uitgesplitst naar activiteit. Tussentijds is hij overgestapt naar een andere organisatie. Toen is overeengekomen dat hij het project af zou maken en uren daarvoor gedeclareerd konden blijven.

[] merkt op dat GS niet zien dat de factuur betrekking heeft op activiteiten en kennisoverdracht in het kader van het project. Er is verantwoording nodig waarin de facturen rechtstreeks te relateren zijn project gerelateerde activiteiten.

Website

De voorzitter brengt de facturen van Terp10 ter sprake en vat het standpunt van GS samen. Zij merkt op dat bij de subsidieverlening geld is uitgetrokken voor de doorontwikkeling en aanvulling van de website. Alle kosten die met de website te maken hebben, zijn afgewezen, terwijl er wel geld voor is uitgetrokken in het subsidiebesluit. Hoe verhoudt zich dat tot deze facturen?

[] antwoordt dat de website had moeten bijdragen aan kennisoverdracht. Als bijvoorbeeld presentaties, workshops en inschrijvingen via de website zichtbaar waren, is dat ondersteunend aan de kennisoverdracht activiteiten. Onderhoud heeft niets met kennisoverdracht te maken. Er zijn alleen nieuwsberichten met verslagen van de bijeenkomsten achteraf. De website wordt niet beschouwd als middel van kennisoverdracht maar als middel om bijeenkomsten te faciliteren. Het besluit is heel duidelijk wat er wel en niet subsidiabel is. Er zijn kosten verleend voor faciliteiten en website werd daar als onderdeel van gezien dat daar ondersteunend aan kan zijn. Die knip is niet helemaal zuiver gemaakt. Desgevraagd antwoordt spreker dat hij niet durft te zeggen of dit standpunt zo terug te vinden is in de subsidieverleningsbeschikking. In het projectplan zal zijn toegelicht hoe de website zal worden ingezet voor die activiteiten. Hij wijst op het berekeningsformulier onder A. De genoemde activiteiten zijn ondersteunend aan de kennisoverdracht.

[] merkt op dat men via internet ook kennis vergaart en vraagt of de website kennisoverdracht op zichzelf kan bevatten.

[] antwoordt dat bezwaarde op grond van de verleningsbeschikking kennisoverdracht zou gaan verzorgen voor groepen landbouwers. De website zou daarbij ondersteunend kunnen zijn door informatie te bevatten over de kennisactiviteiten. Informatie geplaatst op de website valt niet onder kennisoverdracht. Het moet gaan om demonstraties, trainingen en workshops die op de website zijn aangekondigd.

[] wijst op het onderdeel doorontwikkeling website toolbox in de subsidiebeschikking. Hij ziet niet waarom de opgevoerde kosten voor de website zijn afgewezen.

[] merkt op dat onderhoud niets te maken heeft met kennisoverdracht.

[] merkt op dat een website ook technisch onderhoud nodig heeft. In de subsidieverlening staat heel nadrukkelijk wat men voor de website kan declareren. De provincie geeft daar een eigen invulling aan en stelt dat de website voor aanmeldingen zou moeten fungeren. Het gebruik van de website past bij deze tijd. Het gaat in zijn beleving om kennisoverdracht in de brede zin van het woord. Waarbij je ook op andere punten die kennis zo breed mogelijk probeert te verspreiden.

[] vult aan dat het doel kennisoverdracht is. De 16 agrariërs wiens verhaal op de website staat, fungeren als een vangnet voor mensen die geïnspireerd willen worden en willen

deelnemen aan de sessies. De kennisoverdracht was gebaseerd op een gesloten groep grondgebonden agrariërs in Zuid-Holland. Dan kan men niet publiek bijeenkomsten aankondigen en breed uitnodigingen sturen. Daarom zijn boeren één op één uitgenodigd op basis van de lijst grondgebonden boeren die ook bij de stukken zit.

Urenregistratie

De voorzitter brengt de gedeclareerde uren van ter sprake, vat het standpunt van GS samen en vraagt bezwaarde naar een reactie.

antwoordt dat de administratie is ingericht op basis van het handboek POP-3 subsidies. De beschikking met de opbouw van de subsidiabele kosten is daarin overgenomen. Er is geprobeerd met een omschrijving zoals 'doorontwikkeling' aan te geven wat er precies gebeurd is. In het tussentijdsverslag en het eindverslag is in hoofdlijnen aangegeven wat er gedaan is. Uren zijn niet uitgesplitst, maar de urenstaten zijn aangeleverd om te laten zien dat wel degelijk verantwoording wordt afgelegd over de urenbesteding. Als het nog gedetailleerder zou moeten zijn, dan hadden die vereisten in het handboek POP-3 subsidies moeten staan. Als de inhoudelijke medewerkers periodiek hebben meegekeken en ook bij bijeenkomsten zijn geweest, hoe kan het subsidiebureau dan zo oordelen?

antwoordt dat de urenregistraties op dagbasis ingevuld moeten zijn. Daar is een format voor en daarin dienen ook de activiteiten omgeschreven te worden. GS komen tot de conclusie dat er misschien 3 bijeenkomsten hebben plaatsgevonden, maar daar kunnen geen uren aan worden gerelateerd. Die activiteiten zitten zo aan het einde van het project dat het heel onaannemelijk is dat uren uit 2018 op die kleine workshop betrekking hebben.

vult aan dat op zich een urenadministratie voorhanden is waarin men kan zien welke uren voor het project zijn gemaakt. Dat staat erbij genoteerd. Dat zou niet perse specifiek hoeven, maar dan moeten de dagen dat die uren zijn gemaakt, wel te relateren zijn aan de activiteit waarvoor die uren zijn geweest.

antwoordt dat sinds 2018 urenstaten zijn aangeleverd die precies aangeven welke dag er wat gebeurd is, door welke medewerker en in het kader van welke activiteit die is opgenomen in de beschikking. Die urenstaten zijn afgetekend en onderdeel van de accountantsrapportage. Hij weet niet wat hij nog meer had moeten doen. Er zitten facturen bij, aard van de werkzaamheden in hoofdlijnen zit erbij. Dat is niet gedetailleerd maar dat was ook niet vereist.

De voorzitter merkt op dat na het 1^e voortgangsverslag door GS is opgemerkt dat de urenverantwoording nader gespecificeerd zou moeten worden. Bezwaarde heeft toen laten weten dat hij daar rekening mee zou houden. Is er toen iets veranderd?

antwoordt dat men in de tussentijdse verslagen wat uitvoeriger ingegaan is op wat er gebeurd is. De urenstaten zijn gewoon onderdeel van de administratie en die is gerelateerd aan de beschikking. Die kosten zijn herleid naar die 3 posten die uiteindelijk goedgekeurd zijn. Hij wil toevoegen dat pas bij een bepaald bedrag een declaratie mag worden ingediend.

De voorzitter bespreekt de activiteiten waarvan bezwaarde heeft aangegeven dat daarvoor geen kosten zijn gedeclareerd en merkt op dat deze kostenneutraal zijn.

[] antwoordt dat hij spijt heeft van werk met werk maken. Het heeft geleid tot een verstoring van de beoordeling. De intentie was om te laten zien dat de impact van het project groter is dan alleen de activiteiten.

Afgekeurde activiteiten

De voorzitter benoemt een activiteit waar partijen het over eens zijn dat deze ten onrechte is genoemd en geeft aan dat deze verder niet zal worden besproken. Zij bespreekt vervolgens een aantal bijeenkomsten die niet door bezwaarde zijn georganiseerd, maar wel zijn bijgewoond en waarvoor uren zijn gedeclareerd. Zij vraagt bezwaarde om een reactie.

[] noemt de bijeenkomst van Voedselfamilies waarvoor [] een presentatie geleverd hebben. Dat ging over kennisdelen over het zelfde onderwerp. Daar heeft zij uren voor gedeclareerd omdat deze naar onze mening toerekenbaar waren voor dit project. Op de bijeenkomst 'nieuwe markten in Europees perspectief' is wezenlijke informatie beschikbaar over verdienmodellen. Er is ook een workshop over gegeven. Het bijwonen van deze bijeenkomst is toeleiding naar kennisoverdracht en het up to date houden van kennis.

[] merkt op dat dit klinkt als het ophalen van kennis om deze vervolgens te kunnen delen, maar dit valt buiten de subsidiebeschikking. In de subsidiebeschikking wordt duidelijk onderscheid gemaakt tussen het ophalen en het delen van kennis. Kennis ophalen is niet subsidiabel, daarom is ook een aparte opdracht verleend.

[] verwijst naar onderdelen 3, 4 en 5 die in de subsidiebeschikking zijn gehonoreerd en de daarbij gegeven omschrijving. Hij is van mening dat kennis ophalen daar onder valt. Er is basiskennis aanwezig, maar men moet ook kennis nemen van nieuwe ontwikkelingen.

Keukentafelgesprekken

De voorzitter bespreekt de bedrijfsbezoeken en keukentafelgesprekken, licht het standpunt van bezwaarde toe en vraagt GS om een reactie.

[] antwoordt dat het moet gaan om groepen grondgebonden landbouwers en dat GS willen weten wat er tijdens die gesprekken verteld is. In een één op één gesprek zal niet snel presentatiemateriaal voor handen zijn. Bovendien is aangegeven dat die gesprekken gebruikt zijn om de profielen van agrariërs samen te stellen en op de website te zetten. Er is geen enkele aanwijzing dat daar ook kennisoverdracht gerelateerd aan deze openstelling heeft plaatsgevonden.

[] merkt op dat het keukentafelgesprekken met vier mensen zijn geweest. Er is één gesprek geweest met mensen die niet bij de bijeenkomst konden zijn. [] hebben de workshop doorgenomen. Dat was niet alleen kennisoverdracht, maar er is inderdaad ook informatie opgehaald voor het profiel op de website. Er is ook een gesprek geweest waarin een interview is geweest voor het POP-3 landelijk magazine. Kijkend naar de beschikking onder 'doorontwikkeling toolbox' dan past dit er wel degelijk in. Er is gehoor gegeven aan de oproep van het landelijk POP-3 bureau om dit project extra onder de aandacht te brengen.

Op de vraag van de voorzitter hoe een keukentafelgesprek verliep, antwoordt [] dat de opzet van de workshops is doorgenomen. Met de ondernemers is besproken of dit voor hen zal werken, en bij een aantal gesprekken is gemerkt dat dit zo was. Het was geen lezing, maar een gesprek. Spreker schetst hoe het gesprek bij [] is verlopen. Dat verhaal heeft vervolgens ook weer bij andere boeren een verandering van mindset teweeg gebracht.

[] vult aan dat het bij een keukentafelgesprek niet past om met een powerpoint te werken. Je bent geïnteresseerd in het bedrijf en kijkt waar nog mogelijkheden voor verbetering zitten. Er kan worden verwezen naar een website of deskundige voor een specifiek probleem. Je kijkt wat er nodig is. Daarom heeft [] in zijn verklaring ook aangegeven dat de inhoudelijke medewerkers zich hardgemaakt hebben om dit onderdeel in het programma op te nemen.

Kruidenrijk grasland + verdienmodellen bijeenkomsten

De voorzitter benoemt de workshops over kruidenrijk grasland en workshop verdienmodellen, licht toe welke facturen zijn goed- en afgekeurd en licht het standpunt van GS toe. Zij vraagt GS n.a.v. het verweerschrift of bezwaarde nu gevraagd wordt alsnog iets aan te leveren.

[] antwoordt dat de urenadministratie ook moet kunnen worden gerelateerd aan de workshops op die dagen en de dagen daar voorafgaand voor de voorbereiding.

[] vult aan dat de urenlijsten niet helemaal voldoen, dus moet een andere manier aannemelijk gemaakt worden dat deze uren te maken hebben met de organisatie van die bijeenkomst. Bijvoorbeeld dat men heeft gebeld of gemailld over de voorbereiding. Spreker bevestigt desgevraagd dat GS niet denken dat het alsnog onderbouwen van deze uren gevolgen zal hebben voor de uitkomst voor bezwaarde. Daar zijn het te weinig uren voor.

[] merkt op dat de workshops Kruidenrijk I en II verschillend zijn beoordeeld, terwijl het gaat om dezelfde doelgroep en locatie. Nu wordt in het verweerschrift voorzichtig geformuleerd dat de andere workshop alsnog goedgekeurd zou kunnen worden, maar dat komt voor hem heel ingewikkeld over. Daarnaast zitten de kosten van de uren ingebed in het totale project en er zijn meer kosten gemaakt dan alleen die uren. Het op nihil stellen van de subsidie is disproportioneel. Alle goedgekeurde kostenposten zijn voor hem belangrijk om nog te redden wat er te redden valt.

Op de vraag van de voorzitter of alsnog uren worden aangeleverd of gespecificeerd, antwoordt dhr. [] dat dat eraan ligt. Als men tot een bepaalde oplossing kan komen dan wil hij best meewerken. Hij zit in een afhankelijke relatie. Er is werk geleverd aan iets waarvan het subsidiebureau zegt dat het niet gedaan is of slecht gedaan is. We kunnen niet veel anders.

[] vult aan dat alle uren die voor het project zijn gemaakt al zijn aangeleverd.

Deelbetaling

[] benoemt de gang van zaken rondom de deelbetaling en vraagt of het klopt dat er weliswaar extra informatie is opgevraagd maar op dat moment niet wordt ingegaan op de wijze van rapportage en urenaanlevering.

[] antwoordt dat bij de deelbetaling nog om urenspecificatie is gevraagd. Bezwaarde gaf aan dat het voorbereiding betrof voor activiteiten die nog komen. Dat was op dat moment aannemelijk en GS gingen er vanuit dat die activiteiten zouden voldoen zoals die in het projectplan waren beschreven. Er was geen reden om de deelbetaling af te wijzen.

[] merkt op dat hier weer om de discussie gaat of de activiteiten überhaupt subsidiabel waren versus de vraag de urenverantwoording op de juiste wijze is ingediend. Als GS destijds de uren in dat format hebben geaccepteerd, waarom dan nu niet meer? Of waarom hebben GS dat niet aan bezwaarde op een nog duidelijker manier kenbaar gemaakt?

[] antwoordt dat de aangeleverde uren moeten zijn te relateren aan de activiteiten. Bij de nihilstelling is nog gevraagd om een extra omschrijving van de uren.

Desgevraagd licht [] toe dat om aanvullende informatie is gevraagd omtrent de uren en de activiteiten. Dat is geïnterpreteerd als uren voor de voorbereiding van de kennisactiviteiten. Toen is het voordeel van de twijfel gegeven, maar bij de vaststelling is gebleken dat er veel minder activiteiten zijn uitgevoerd of dat er allerlei activiteiten bij worden gehaald die niet met het project te maken hebben. De urenlijsten zijn daardoor heel onbetrouwbaar geworden.

De voorzitter merkt op dat de bijeenkomsten waar nu discussie over is bij de aanvraag tot deelbetaling worden genoemd als verrichte activiteiten. Daar horen ook de urenlijsten bij. In het uiteindelijke urenoverzicht wordt gezegd dat deze activiteiten niet binnen de subsidie passen. Maar toen wel en zijn ze geaccepteerd.

[] antwoordt dat bij GS een misvatting is ontstaan en het voordeel van de twijfel is gegund. Aan de goedkeuring van de deelbetaling kan niet het vertrouwen worden ontleend dat dit bij de vaststelling ook goedgekeurd wordt. Het is in een heel ander licht komen te staan door hetgeen bij de vaststelling is aangeleverd. Toen bleek dat er een heel andere voorstelling van zaken was gegeven. GS concludeerden dat er uiteindelijk slechts 3 activiteiten hebben plaatsgevonden. Het is heel onaannemelijk dat de uren uit 2017 en 2018 daar nog mee te maken zouden hebben.

[] merkt op dat het verzoek tot deelbetaling is gedaan in oktober 2019. De beslissing is genomen in mei 2021. Dat was nadat het project al afgerond was, want het vaststellingsverzoek had moeten worden ingediend in juni 2020. Zij vraagt om een toelichting.

[] antwoordt dat de afhandeling van de deelbetaling heel lang heeft geduurd vanwege personele wisselingen bij subsidies. Daarom heeft bezwaarde ook coulance gehad om het vaststellingsverzoek later in te dienen.

[] vraagt of toen niet is opgevallen dat er nog geen vaststellingsverzoek was ingediend, nu er pas een jaar na de goedkeuring van de deelbetaling een rappel voor het vaststellingsverzoek is gestuurd. Zij kan zich voorstellen dat dit bij bezwaarde de indruk heeft gewekt dat dat in orde was.

[] antwoordt dat dit met betrekking tot de deelbetaling wel zo was.

De voorzitter merkt op dat de verlengde termijn waarbinnen het project had moeten zijn afgerond in maart 2020 eindigde, terwijl een maand later nog extra informatie over de deelbetaling wordt gevraagd. Dat suggereert dat er tegen die tijd een compleet beeld zou moeten zijn.

[] antwoordt dat dit gold voor de informatie die is overgelegd bij de deelbetaling. Maar dat was nog niet alle informatie die nodig is voor vaststelling.

[] vult aan dat bij de deelbetaling alleen gewerkte uren zijn ingediend, bij het vaststellingsverzoek ook facturen en daarnaast uren. Hij ziet dat er in het wijzigingsbesluit op is gewezen dat het vaststellingsverzoek uiterlijk in juni 2020 moest worden ingediend. Dat besluit werd kort daarvoor genomen.

De voorzitter antwoordt dat het gaat om informatie die ingewonnen over een periode die wat de subsidietijd betreft al verstreken was. Dan zou je het moeten merken als er iets niet klopte.

[] antwoordt dat GS alleen verantwoording tot moment van deelbetaling hebben ontvangen. De verantwoording tot het moment van vaststelling kwam pas in het eindverslag.

Op de vraag van [] wanneer het project was afgerond, antwoordt dh. [] dat alle uitstel- en wijzigingsverzoeken bijna een jaar in beslag namen. De lange periode tot het eerste rappel kwam door corona. Men heeft destijds contact gezocht met [] omdat zij door corona financieel lastig zaten. Er is daarom coulance gegeven voor het indienen van de vaststelling. Het is wrang dat de eerste deelbetaling ook helemaal teruggevorderd wordt en wij een week na het vaststellingsbesluit al een invordering ontvingen. Het project is afgerond in maart 2020.

[] antwoordt dat als het deelbetalingsverzoek niet was ingediend en er alleen de informatie was bekeken die bij het vaststellingsverzoek is ingediend, GS tot het bestreden besluit komen. Bij het deelbetalingsmoment wilden GS het voordeel van de twijfel geven, omdat er ook nog zaken zouden gaan gebeuren.

De voorzitter merkt op dat er één voorbehoud in het deelbetalingsbesluit staat ten aanzien van de communicatieverplichtingen en vraagt of dit een zelfstandige weigeringsgrond is.

[] antwoordt dat daar een sanctie op staat. Bij alle kennisoverdracht activiteiten had vermeld moeten worden dat de subsidie mogelijk wordt gemaakt door een Europees fonds. Daar is op gewezen als aandachtspunt.

Op de vraag van [] of de nihilvaststelling ook ziet op het niet voldoen aan de communicatieplicht, antwoordt [] dat er feitelijk niet aan is voldaan. Het is niet kenbaar

dat de deelnemers aan de drie workshops weten dat sprake is van Europese steun. De vaststelling is echter al nihil dus GS zijn niet toegekomen aan verdere beoordeling.

[] merkt op dat alle publicaties zijn voorzien van het logo. Er is een informatiesheet en informatiekaart gemaakt en het staat ook op de website.

Evenredigheid

[] vraagt bezwaarde om toelichting te geven op de eerder aangestipte gevolgen die het besluit voor hen heeft.

[] licht toe dat het in totaal gaat om ongeveer € 61.000,-. Daarvoor is werk geleverd en meegenomen in de jaarverslagen. Dat zijn inkomsten die nu worden misgelopen en moeten worden afgeboekt in dit boekjaar. De deelbetaling moet terugbetaald worden en daarvoor zijn al twee aanmaningen ontvangen. Dit moet ook uit het lopend boekjaar komen. In de exploitatie moet dat hele bedrag worden opgevangen. Als organisatie wordt 95% van de jaarlijkse gelden besteed aan de doelstelling volgens de vereisten van de ANBI status. Dit gaat ten koste van de weerstands-reserve en die is bijna € 100.000,-. Het bedrag in één keer afschrijven heeft consequenties; er zal misschien één FTE moeten worden ontslagen.

Op de vraag of contact is geweest over uitstel van betaling antwoordt de heer [] dat in het bezwaarschrift is gevraagd om uitstel van betaling. Men ontving binnen een week na het vaststellingsbesluit een factuur en er zijn inmiddels twee aanmaningen ontvangen. Hij hoopt dat een oplossing kan worden bereikt, zo niet met het subsidiebureau dan met Gedeputeerde Staten.

Er wordt door GS informatie gegeven over het treffen van een regeling via RVO.

[] reageert desgevraagd op de gevolgen voor bezwaarde die net zijn geschetst. Er zijn geen aanwijzingen dat het voortbestaan van bezwaarde direct in gevaar is. Er is daarvan geen onderbouwing. De vaststelling en de terugbetaling zijn gescheiden trajecten. Wij hebben een beslissing genomen op het vaststellingsverzoek en bezwaarde kan met RVO contact opnemen voor een betalingsregeling. GS kunnen niet bepalen dat af wordt gezien van terugvordering van het EU gedeelte van de subsidie. Er is een verplichting om ten onrechte betaalde subsidiebedragen terug te vorderen.

Op de vraag van de voorzitter aan GS of er ten aanzien van evenredigheid beleidsruimte is bij dit besluit, antwoordt [] dat hij dit zo niet durft te zeggen en dit uit moet zoeken. De verplichtingen vanuit de EU zijn hard en er is weinig ruimte. Hoe dat exact zit, weet hij niet.

De vertegenwoordigers van GS vragen om toelichting [] licht toe dat dit een puur juridische vraag betreft. Wat vloeit er voort uit de verplichtingen van de Europese regelgeving, hoeveel ruimte is daar voor een evenredigheidsoordeel. Welke kaders zijn er nationaal en hoe verhoudt zich dat tot deze verleende subsidie?

De voorzitter bepaalt dat er nadere informatie vanuit GS moet komen omdat het een essentieel onderdeel van de besluitvorming is.

[] wil reageren op het standpunt van GS dat er geen aanwijzingen zijn dat het voortbestaan in gevaar komt. Hij merkt op dat zij een kwetsbare organisatie zijn. Er moet of extra omzet worden gegenereerd in dit boekjaar of het moet worden afgeschreven op het eigen vermogen. Hij ziet geen andere mogelijkheden.

Er worden afspraken gemaakt over een nadere schriftelijke ronde waarbij wordt ingegaan op het evenredigheidsbeginsel. In overleg wordt vastgesteld dat GS tot 12 september de gelegenheid krijgen om de gevraagde informatie te verstrekken en een standpunt in te nemen. Bezwaarde krijgt op haar verzoek de gelegenheid tot 19 september om daarop te reageren. Desgevraagd stemt bezwaarde in met een opschorting van de beslistermijn voor de duur van drie weken.

De voorzitter geeft partijen nog gelegenheid voor een tweede ronde.

[] geeft aan dat hij zich gehoord en gezien heeft gevoeld en dat hij niets meer heeft toe te voegen.

De vertegenwoordigers van GS geven desgevraagd aan niets meer te willen toevoegen.

De voorzitter constateert dat de bezwarencommissie voldoende is ingelicht, dankt de aanwezigen voor hun komst en inbreng en sluit vervolgens de vergadering.

De bezwarencommissie,
Namens deze,

De secretaris,
Mw. mr. R. Kroon-Overdijk

Voorzitter, leden van de bezwaarcommissie,

Graag maken wij vandaag tijdens deze hoorzitting van de gelegenheid gebruik om een aantal zaken toe te lichten of kanttekeningen te plaatsen bij de overwegingen die de PZH als onderbouwing aangeeft bij de negatieve beslissing op de eindafrekening en in het voorliggende verweerschrift.

Toetsing geschiktheid NMZH

Op geen enkele wijze wordt stilgestaan bij het feit dat voorafgaand aan de indiening van onze subsidieaanvraag voor dit POP3-project het kernteam vanuit het PZH Kennis- en Ontwikkelprogramma Duurzame Landbouw onze aanvraag inhoudelijk heeft getoetst en beoordeeld op impact en ook of de NMZH wel de juiste partij is om via dit project tot deze vorm van Kennisoverdracht te komen. In het Kernteam zaten vertegenwoordigers van de WUR, Hogeschool In-Holland, HAS Hogeschool en Drift Erasmus Universiteit die via een tenderprocedure het project en de rol van onze organisatie daarbij inhoudelijk hebben gescoord. Op basis van deze score is het project door GS gehonoreerd. In een verklaring van de toenmalige PZH-programmamanager Duurzame Landbouw die ik graag overleg aan de bezwaarcommissie, is dit ook nog een keer bevestigd. Deze procedure is beschreven in het handboek POP3 subsidie. Wij vinden het daarom bijzonder dat in het verweerschrift en de eerdere beschikking tot vaststelling van de subsidie telkens vraagtekens worden geplaatst bij de geschiktheid van onze organisatie en de betrokken senior onderzoeker van de Wageningen Economic Research om tot kennisoverdracht te komen. Af sinds 1972 is dit een van de belangrijkste activiteiten van onze organisatie. Het verbaast ons ook dat op basis van de financiële eindafrekening dit soort conclusies door het POP3 subsidiebureau kunnen worden getrokken, zonder verder enige inhoudelijke betrokkenheid bij het project of navraag bij de inhoudelijke medewerkers van de PZH. Ook blijkt uit diverse stukken bij het dossier dat het POP3 subsidiebureau zelfs niet weet wat onze organisatie doet en vanuit welk maatschappelijk doel wij onze activiteiten ondernemen.

POP3 subsidie versus PZH-opdracht

Ook was vooraf voor ons en de PZH duidelijk dat vanuit de POP3 regeling niet alle activiteiten gedekt konden worden. Wij hebben toen aangegeven het project onder deze condities niet uit te kunnen voeren. Vanuit de PZH werd veel waarde gehecht om dit project alsnog door te zetten. Uiteindelijk heeft de PZH voor de activiteiten die niet gedekt konden worden uit de POP3 regeling een opdracht aan onze organisatie verstrekt. Daarmee konden wij de POP3 aanvraag doorzetten. In het verweerschrift worden veel zaken op dit punt uit hun context gehaald en verward. De opdracht is uitgevoerd en de resultaten zijn ruim voor de afgesproken opleverdatum opgeleverd. Op basis hiervan heeft de PZH de eindafrekening vastgesteld en uitbetaald. De betrokken PZH-medewerkers hebben de uitvoering en de behaalde resultaten ook zelf kunnen waarnemen gedurende het traject van de opdracht. Wij stellen vast dat wij zorgvuldig en volgens de opdracht en voor het POP3 project de vereisten van de POP3 hebben uitgevoerd. Dat nu in het verweerschrift pag. 6. wordt aangegeven dat deze opdracht zonder ruggenspraak met het team subsidies is verstrekt is, kan niet relevant zijn voor de uiteindelijke subsidievaststelling voor onze organisatie. In de beschikking voor de opdracht, die ik hierbij overleg en die is ondertekend namens GS, is deze relatie wel degelijk gelegd. We begrijpen de relevantie ook niet van de opmerking in het verweerschrift dat wij niet via een eindspecificatie inzichtelijk hebben gemaakt welke activiteiten en kosten zijn gerealiseerd ten aanzien van deze opdracht. In de opdracht was verder geen eindspecificatie opgenomen. Het is bijzonder en zelfs tendentius dat deze opmerking als een vorm van bewijslast in het verweerschrift is opgenomen. Het lijkt erop dat het POP3 subsidiebureau pas zeer recent heeft kennisgenomen van deze opdracht en ook bij

de beoordeling van onze eindafrekening frequent zaken door elkaar haalt en ons daarop nu op afrekent. Vanuit onze kant is ook geen sprake van overlap in activiteiten of facturering. Wel komen bepaalde woorden zoals toolbox terug in offertes en facturen. De schijn wordt door het POP3 subsidiebureau gewekt dat daarmee meerdere facturen voor dezelfde werkzaamheden zijn ingediend. Dit werpen wij ver van ons af en het raakt ons in ons integriteit als organisatie. Het geeft ook aan dat het POP3 subsidiebureau ook ver weg staat van de inhoudelijke uitvoering. Laat staan dat informatie is vergaard bij de provinciale inhoudelijke medewerkers. Inzet WUR, Theo Vogelzang, bij de kennisoverdracht

Bij de aanvraag van de POP3 subsidie is uitvoering de aanpak van het project, hoe wij tot kennisoverdracht wilden komen en de inzet van kennispartners, zoals de WUR, beschreven in het Projectplan kennisoverdracht duurzame innovaties landbouw Zuid-Holland 2016 POP3. Ook dit projectplan maakte deel uit van de toetst van het kennisteam, voorafgaand aan de subsidietoekenning. Vooraf had het POP3 subsidiebureau hier dus kennis van kunnen nemen.

Ook was een CV opgenomen van om zijn geschiktheid als partner aan te kunnen tonen.

Het is buitengewoon raar dat nu in het verweerschrift over de kennisoverdracht door de WUR gesteld wordt dat op geen enkele wijze inzichtelijk is gemaakt wat de werkzaamheden van de WUR nu precies waren. De competentie wordt in twijfel getrokken en zelf ook het feit of deze inzet überhaupt is geleverd. Bij herhaling hebben wij aangegeven dat de werkzaamheden volgens het eerdergenoemde projectplan zijn uitgevoerd. Van de bijeenkomsten waarover bij de eindbeoordeling aanvullende vragen zijn gesteld zijn presentielijsten, foto's, verslagen en de uitnodigingenlijst van o.a. grondgebonden boeren overlegd. In de presentielijst zijn zelfs de deelnemende grondgebonden boeren aangegeven. Overigens wordt in het handboek POP3 subsidie nergens aangegeven dat deze presentielijsten moeten worden voorzien van een natte handtekening die tijdens de bijeenkomst moet zijn gezet.

Hiermee is naar onze mening ook aangetoond dat de doelgroep aanwezig was. Op de foto's is Theo Vogelzang zichtbaar aanwezig en heeft hij overeenkomstig een bijdrage geleverd aan de kennisoverdracht en als gespreksleider. Ik overhandig hierbij een verklaring van Theo Vogelzang over zijn rol in het project. Hij is zelf vandaag ook aanwezig om indien nodig nog een toelichting te geven.

Ook de toenmalige PZH-programmamanager Duurzame Landbouw geeft in zijn ondersteunende verklaring aan dat bij het opstellen van het Projectplan kennisoverdracht duurzame innovaties landbouw Zuid-Holland 2016 POP3 vernieuwende en innovatieve kennis verzamelen en overdragen in een netwerk met een transitieaanpak onderscheidend is van traditionele kennisoverdracht. Vandaar dat de methoden en manieren zoals keukentafelgesprekken, workshops, coaching en dergelijke goed daarbij passen. Dit zijn juist methoden die goed aansluiten bij boeren. Het Kennisteam heeft hierop toegezien dat dit in de POP3 regeling kwam. Bij de beoordeling van de subsidievaststelling wordt hier totaal aan voorbij gegaan.

Nergens is overigens ook aangegeven binnen welke activiteit en met hoeveel mensen, anders dan de aangegeven verhouding, kennisoverdracht moet plaatsvinden. Ook hieraan gaat het POP3 subsidiebureau voorbij.

Het moet ons van het hart dat de beoordeling volledig uit wantrouwen plaats heeft gevonden. Een woordje verkeerd, een komma verkeerd, rechtvaardigt gelijk de conclusie dat de inzet van in

dit geval [] geen toegevoegde waarde heeft gehad, dat zijn inzet niet aantoonbaar is vast te stellen, tenzij anders zou blijken. Een beoordeling op basis van een factuur. Zonder navraag bij ons of de inhoudelijke PZH-medewerkers of bij aangeleverde extra stukken en informatie.

Handboek POP3 subsidie

Dit handboek is onze leidraad voor de inrichting van onze administratie en verantwoording. Vanaf de start hebben wij met enige regelmaat met [] PZH-coördinator POP en NSP, contact gehad. Allereerst bij de inrichting van onze administratie en daarna met voortgangs-overleggen. Sinds 1 juli 2023 is [] uit dienst bij de PZH. De communicatie vanuit de PZH kwam tot stilstand en is eigenlijk niet meer geworden wat het was. Ondanks met regelmaat contact zoeken met het POP3 subsidiebureau, zie hiervoor ons bezwaarschrift, is dit niet verbeterd. Ook stellen wij vast dat nu aanvullende vereisten worden gesteld bij de beoordeling die niet zijn opgenomen in het handboek. Hoe hadden wij hierop dan kunnen anticiperen tijdens de uitvoering van het project.

PZH Beleidsmedewerkers versus PZH-subsidiebeoordelaars

Het is bijzonder om te moeten vaststellen dat er nauwelijks interactie is tussen beide bij dit project betrokken PZH-medewerkers. Het is verbazingwekkend om te constateren dat het POP3 subsidiebureau vanuit een financiële en beschikkende rol tot zulke inhoudelijke oordelen kan komen met vergaande conclusies voor onze organisatie. Inhoudelijk kan het POP3 subsidiebureau deze vergaande conclusies zonder de inhoudelijke PZH-medewerkers niet trekken.

Voorzitter, ik kom tot een afronding. Er valt nog veel te zeggen, zie hiervoor ons bezwaarschrift. Bij vragen staan wij graag klaar om die te beantwoorden.

Als laatste wil ik nog even stilstaan bij wat passages in het verweerschrift en de houding van het POP3 subsidiebureau. In het eindverslag hebben wij naast de door ons georganiseerde activiteiten ook activiteiten meegenomen waar kansen waren om de doelgroep van het project te bereiken. Wij zijn gewend om werk met werk te maken en geen kansen onbenut te laten om kennis te delen en te netwerken. Hiervoor zijn geen uren gedeclareerd op dit project anders dan de uren die direct zijn gemaakt voor het project. De subsidiebeschikking spreekt niet alleen over kennisdelen maar kent ook nog andere ondersteunende activiteiten die in aanmerking komen voor subsidie. Bij veel van het verweer wordt hieraan voorbijgegaan, een paar willekeurige voorbeelden:

Bij 2. Pag. 11/25

Bijzonder dat dit zo wordt beoordeeld. In plaats van een urenvergoeding voor deelname als deskundig. Is als gebaar een boodschappentas van € 25,00 met producten van Jan Duijndam als vergoeding gegeven. Er is op geen enkele wijze sprake van een gift, maar een vergoeding in natura. Nico Polman was eigenlijk op dat moment een deskundige vrijwilliger. In het Handboek POP3 subsidie is aangegeven dat voor vrijwilligers een uurvergoeding van € 22,00 kan worden gerekend als materiaal kosten voor een bijeenkomst. Dit was ook een benadering geweest in plaats van het weg te zetten als gift.

Bij 5. Pag. 13/25

Vanaf het begin wilde wij met <https://natuurlijkboeren.nl> het project een gezicht geven. Het fungeert als huiskamer voor het project en wij laten boeren zelf hun verhaal vertellen over hun omschakeling. Een beproefde werkwijze ter ondersteuning van de bijeenkomsten en het project.

<https://natuurlijkboeren.nl> is nog steeds online en wordt nog veelvuldig geraadpleegd. Over 2023 zijn er nog ongeveer 3.000 unieke bezoekers geweest, ondanks dat het project al is afgelopen. Er zijn diverse relevante berichten geplaatst en een bibliotheek is opgebouwd vanuit de opdracht. Maar er zijn geen nieuwsberichten zoals bedoeld in het verweerschrift uitgegaan. Voor ons zijn dat publieksberichten, het doel van het project was om de grondgebonden boeren te bereiken en dat is één op één gebeurd om een zo groot mogelijk bereik te krijgen. Daarom dus A.4 in plaats van A.5. Het POP 3 Subsidiebureau geeft zo blijk de inhoudelijke kant totaal niet te kennen en ook de eerdere stukken niet te hebben betrokken bij de beoordeling.

Bij 6. Pag. 13/25:

De infosheet en de informatiekaart zijn eerder gedeeld met het subsidiebureau. Er was ook geen publiekspubliciteit wat de uitnodigingen gingen naar een gesloten groep grondgebonden boeren en erfbetreders. Openbaar, dus ook op de website zijn geen bijeenkomsten aangekondigd, maar is na-afloop verslag gedaan. Gezien het specifieke karakter om kennis te delen met de doelgroep is dit een gebruikelijke werkwijze. Zie verder 5.

Bij 7. Pag. 14/25

In de beschikking is voor een aantal onderdelen naast de inzet op kennisdeling subsidie verstrekt. Natuurlijk is dit ten dienste van kennisdeling, maar zijn het ondersteunende activiteiten. De onderdelen A4. en A5. Hier wordt structureel aan voorbij gegaan. Onze reactie op het vaststellingsbesluit is dus anders dan hier wordt gegeven.

Bij 11. Pag. 15/25

Tijdens deze bijeenkomst is een presentatie gehouden door [redacted]
[redacted] Het zwaartepunt van de presentatie lag bij [redacted] als deelnemer van ons project vertelde hij zijn verhaal. [redacted] was daarbij ondersteunend. Iedere keer dat in het verweerschrift wordt gesproken over activiteiten die wij niet zelf hebben georganiseerd komen wij ook vanuit onze rol en organisatie kennis brengen, dus niet alleen maar aanwezig zijn. Ook hier is duidelijk dat het POP3 subsidiebureau de aansluiting met de praktijk mist.

Bij 12. Pag. 15/25

De tegenstelling tussen het POP3 Subsidiebureau en de toenmalige programmamanager is bijzonder groot. Juist keukentafelgesprekken leveren een belangrijke basis om in kleine groepen met boeren tot kennisoverdracht te komen. In de POP3 regeling is ook geen groepsgrootte aangegeven. Meerdere personen maar verder geen minimumaantal. Op een aantal momenten zijn wij op van de boeren deze keukentafelgesprekken aangegaan om tot kennisoverdracht te komen. Vaak zijn daarbij ook andere dingen aan de orde gekomen zoals in de verslagen is aangegeven.

Op pag.4/25 is verwezen naar het informeel overleg tussen NMZH en POP3 Subsidiebureau. In plaats van een open gedachtewisseling, bleken de vertegenwoordigers van het POP3 subsidiebureau alleen een toelichting te willen geven op de vaststellingsbeschikking. Na 15 minuten hebben wij dit gesprek van onze kant beëindigd. Het voegde niets toe en het werd heel frustrerend. Om willen van de persoonlijke verhoudingen hebben wij dit zo gedaan. Op geen enkele wijze hebben wij in dit informeel overleg verzocht om coulance op basis van onze jarenlange inzet. Wij zijn hier zeer door geraakt! Het feit alleen dat dit zo wordt neergezet leidt tot een ernstige vertrouwensbreuk met het POP3 subsidiebureau. Wat wij wel betwisten is een

dubieuze beoordeling van ons vaststellingverzoek, waarin ook tendentieuze uitspraken worden gedaan en aannames die wat ons betreft de plank volledig mislaan.

Ondanks dat wij en de inhoudelijke PZH-medewerkers zeer te spreken zijn over de uitvoering en ook andere nu het concept overnemen, zoals MVO Nederland en de overige milieufederaties met Boer@Natuur met natuur, zitten wij nu met een enorme kater. Onder deze condities is samenwerken met de PZH via een POP3 regeling voor ons niet meer mogelijk. Het is ook een zware aanslag op ons voortbestaan, het gaat hier om een inzet met een waarde van ruim € 60.000. Het is ook volslagen disproportioneel gezien onze inzet waar wij met veel plezier op terugkijken.

We hopen van onze kant dat uw bezwaarcommissie kritisch kijkt naar alle stukken die wij hebben aangeleverd en het commentaar vanuit het POP3 subsidiebureau daarbij weegt.

Dank voor uw aandacht.

Aan:
Natuur en Milieufederatie Zuid-Holland

Amstelveen, 23 augustus 2024

Betreft: ondersteuning AWB-bezwaar POP3 -subsidie "Opzetten van een toolbox voor een living lab natuurinclusieve landbouw in Zuid-Holland"

Beste mijnheer

Hierbij een aantal punten ter ondersteuning van uw bezwaar bij de AWB-bezwarencommissie en uw al ingediende bezwaar. Vanuit mijn rol toendertijd als programmamanager Duurzame landbouw en ambtelijke opsteller van het Ambitiedocument InnovatieAgenda Duurzame Landbouw en mede-opsteller van de de bijbehorende POP3-Uitvoeringsregeling en het Openstellingsbesluit POP-3 kennisoverdracht duurzame innovaties landbouw Zuid-Holland 2016) (Prov. Blad 2016, nr. 5967).

Als eerste is gekozen in de InnovatieAgenda Duurzame Landbouw voor een transitieaanpak cq duurzame innovatieaanpak. Kennis is daarbij een essentieel onderdeel van deze aanpak met een vernieuwersnetwerk zoals de Voedselfamilies Zuid-Holland. Daarvoor was een Kennis- en Ontwikkelprogramma Duurzame Landbouw met WUR-Wageningen, Hogeschool Inholland, HAS Hogeschool en DRIFT-Erasmus Universiteit opgezet, genoemd het Kennisteam. Het openstellingsbesluit is in overleg met dit Kennisteam opgesteld.

Wat daarbij in ogenschouw is genomen is dat vernieuwende en innovatieve kennis verzamelen en overdragen in een netwerk met een transitieaanpak onderscheidend is van traditionele kennisoverdracht. Vandaar dat de methoden en manieren zoals keukentafelgesprekken, workshops, coaching en dergelijke goed daarbij passen. Dit zijn juist methoden die goed aansluiten bij boeren. Het Kennisteam heeft hierop toegezien dat dit in de regeling kwam. Dus inderdaad anders als nu lijkt te gebeuren door de vaststellers van de subsidie.

Ten tweede worden de deskundigheid en de manieren waarop kennisoverdracht in de project Toolbox ter discussie gesteld. Het is van belang om op te merken dat alle ingediende projecten vooraf via een tenderprocedure zijn gescoord (zie Openstellingsbesluit). Deze scores van de projecten zijn gedaan door een team van (externe) deskundigen op het gebied van kennis en transitieaanpak namens de provincie Zuid-Holland. Dus vooraf is hiernaar al gekeken zoals in de toelichting staat bij het Openstellingsbesluit en is daarop gescoord (zie bijvoorbeeld criterium haalbaarheid en effectiviteit). Er zijn ook toen projecten als onvoldoende gescoord. Dan is het niet aan de orde om achteraf dit nog te beoordelen of in twijfel te trekken.

U kunt deze punten gebruiken als toelichting op uw bezwaar.

Met vriendelijk groet,

voormalige programmamanager Duurzame Landbouw
provincie Zuid-Holland

Gouda, 23 augustus 2024

Voor: Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland, t.a.v. het Awb-secretariaat

Van:

Onderwerp: **Verklaring inzake bezwaarschrift NMZH m.b.t. het project Toolbox**

Geacht college,

Op donderdag 29 augustus a.s. is er een hoorzitting van de AWb-bezwarencommissie, waarin het bezwaarschrift van de Natuur en Milieufederatie Zuid-Holland inzake het niet honoreren van de eindafrekening en de definitieve subsidie vaststelling voor het project 'Opzetten van een toolbox voor een living lab natuurinclusieve landbouw in Zuid-Holland' behandeld wordt. Ik ben toentertijd vanuit mijn functie als senior onderzoeker bestuur en beleid bij Wageningen Economic Research bij dat project betrokken geraakt. Mijn rol in het project was met name die van kennisoverdracht over natuurinclusieve landbouw naar boeren en andere betrokkenen en het leiden van workshops om aan die kennisoverdracht vorm en inhoud te geven. Ik had mij in de jaren daarvoor bij WEcR in dat onderwerp verdiept en ik had ook eerder de milieufederatie ondersteund bij het opzetten van een website over natuurinclusieve boeren. Voor mijn inzet in het genoemde project is door mij een offerte ingediend bij de Natuur en Milieufederatie Zuid-Holland voor een aantal uren en die is ook geaccepteerd. Op basis van die offerte heb ik mijn uren voor het project gedeclareerd, totdat ik per 1 oktober 2019 een nieuwe baan accepteerde bij LandschappenNL, de organisatie waarvoor ik nu nog steeds werkzaam ben en waar ik mij onder andere wederom bezighoudt met het onderwerp natuurinclusieve landbouw. Bij de overstap naar mijn nieuwe functie is door NMZH en mijn directeur bij LandschappenNL afgesproken dat ik mijn inzet voor het project af mocht maken op basis van de voorliggende offerte vanuit Wageningen Economic Research. Aldus geschiedde. Vanuit mijn positie bezien kan ik dan ook niet anders concluderen dat mijn uren voor het project legitiem waren vanuit mijn kennis en kunde en ook legitiem op basis van de ingediende offerte. Ik hoop hiermee een bijdrage geleverd te hebben aan de procedure die nu gevoerd wordt.

Met vriendelijke groet,

Senior beleidsmedewerker

T +31(0)6 – 30 24 67 02 Postbus 31 • 3730 AA De Bilt

T +31(0)30 - 234 50 24 Bunnikseweg 27 • 3732 HV De Bilt

W www.landschappen.nl

Volg je ons al op social media?

Verweer NMZH hoorzitting 29 augustus 2024

➔ Klaarzetten procesdossier

- Perceptie van bezwaarde over verantwoording

In de afgewezen kosten is naar ons beeld een duidelijke rode draad te herkennen.

Bezwaarde heeft een perceptie van verantwoording die helaas niet aansluit bij de wijze waarop de POP subsidie verantwoord moet worden. Voor de subsidiebeoordelaars van RVO en provincie was het hierdoor erg lastig om de juiste informatie boven water te krijgen.

- Provincie is welwillend

Wat ik wil benadrukken is dat de subsidiebeoordelaars welwillend zijn om te komen tot een besluit waarbij de subsidie juist overeind blijft. Zowel subsidieontvanger als subsidieverstrekker hebben er baat bij dat de oorspronkelijk verleende subsidie een succes wordt. Een succesvol project betekent dat het project heeft bijgedragen aan de provinciale en Europese doelstellingen van de subsidieopenstelling, namelijk in dit geval demonstraties en het verzorgen van trainingen, workshops en coaching aan een groep van landbouwers die actief zijn in de grondgebonden landbouw.

- Alle aangeleverde informatie is bij beoordeling gebruikt

De beoordelaars betrekken dan ook altijd alle aangeleverde informatie bij de beoordeling. Hierbij is het van belang dat de onderbouwing voldoende aantoonbaar maakt dat de gemaakte kosten direct te relateren zijn aan de gesubsidieerde activiteiten. Dit kan leiden tot een situatie waarbij het prima aannemelijk is dat een bijeenkomst heeft plaatsgevonden, maar dat de bewijsstukken ontbreken om de kosten goed te keuren. Waardoor vragen als “door wie is deze bijeenkomst georganiseerd, wie zijn bij de bijeenkomst uitgenodigd, wie zijn aanwezig geweest en welke kennis is tijdens de bijeenkomst overgedragen?” niet sluitend beantwoord kunnen worden.

Bij een subsidie die is bedoeld voor het organiseren van bijeenkomsten en het overdragen van kennis aan een groep landbouwers vraagt de beoordelaar simpelweg hiervoor de informatie op. Als die informatie dan na lange tijd en diverse pogingen niet wordt aangeleverd, dan komt de beoordelaar met oog op termijnen en doorlooptijd op het punt om over te gaan tot het besluit met de informatie die dan voorligt.

- Subsidieontvanger is verantwoordelijk voor sluitende administratie, beoordelaars om te komen tot een rechtmatig besluit en gelijke behandeling bij alle aanvragers

We willen er bij deze zaak ook op wijzen dat bij verantwoording van subsidies het op het woord geloven van de subsidieontvanger niet voldoende is. En dat de verantwoordelijkheid bij de subsidieontvanger ligt voor een sluitende administratie waarmee de gemaakte kosten aantoonbaar te relateren zijn aan de verleende activiteiten.

Nogmaals, de subsidiebeoordelaars van RVO en provincie zijn welwillend, maar hebben uiteindelijk de verantwoordelijkheid om te komen tot een rechtmatig besluit en om elke subsidieontvanger hierin op een zelfde wijze te behandelen.

- Lastig voor beoordelaars om relevante informatie in te winnen

Op basis van alle aangeleverde informatie hebben de beoordelaars van drie workshops kunnen concluderen dat deze direct te relateren zijn aan de gesubsidieerde activiteiten. Drie van de in totaal 19 bijeenkomsten die bezwaarde heeft opgevoerd bij de vaststelling. De hoeveelheid irrelevante aangeleverde informatie wekt de zorg dat bezwaarde de exacte

scope van het POP3 project en haar rol daarin niet scherp heeft. Als voorbeeld: Het zijn van een actieve gespreksdeelnemer, of het voeren van een keukentafelgesprek met een individuele landbouwer, is iets anders dan het organiseren van bijeenkomsten en zorgen voor kennisoverdracht aan een groep landbouwers.

- Voornemen tot nihilvaststelling

Wat betreft het voornemen tot nihilvaststelling, zo'n voornemen is voor ons niet gebruikelijk. We hebben hiervoor gekozen uit zorgvuldigheid en volledigheid. Het leek ons noodzakelijk om alles goed op een rij te zetten en te motiveren. De intentie van het voornemen is geweest om bezwaarde gelegenheid te geven voor aanvullende onderbouwing waarmee wellicht toch nog kosten goedgekeurd konden worden. Helaas heeft het voor ons niet tot een ander besluit geleid.

- Doorlooptijd

Wat betreft de doorlooptijd zijn we ons ervan bewust dat het komen tot een vaststelling lang heeft geduurd. Aan onze kant was tijd nodig om alle punten in het bestreden besluit juridisch goed te checken. Daar waar bezwaarde ons verwijt termijnen te hebben overschreden, wijzen wij op het feit dat bezwaarde de einddatum voor het verzoek tot vaststelling met twee jaar heeft overschreden en we daar ruime coulance hebben geboden.

Tot slot hopen we deze situatie in de toekomst te voorkomen en willen we bezwaarde graag helpen bij het verzoek tot vaststelling bij het andere POP3 project dat nog loopt.